

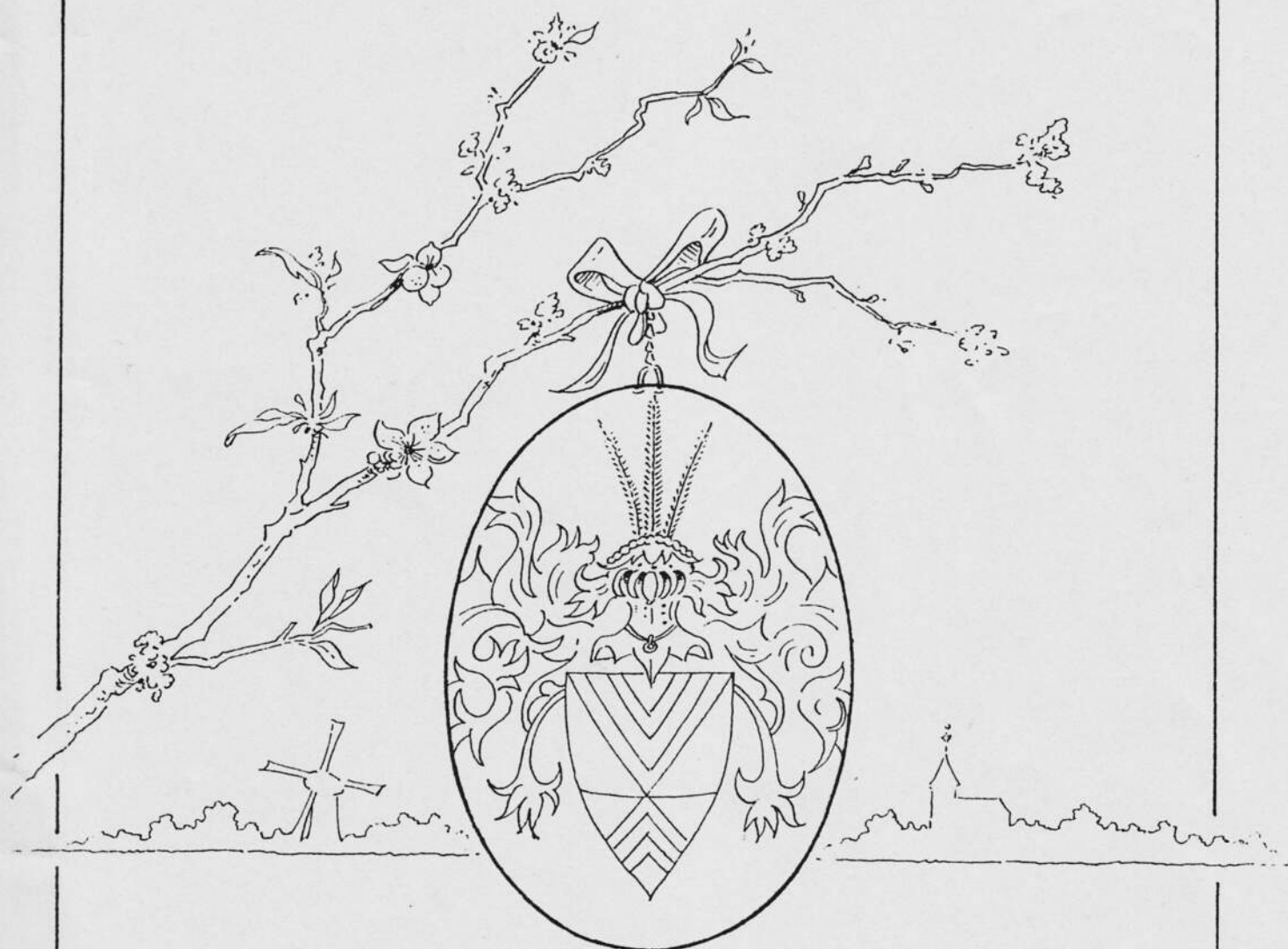
Familieblad

Sparreboom

Jaargang 6 afl. 1

april 1995

PAASNUMMER MET O.A.

**FAMILIE-REÛNIE • NIEUWE REDAKTIE • ONTMOETING ONDERWEG • GEBRUIKEN
ROND DE GEBOORTE • FAMILIEBERICHTEN • GEDICHTEN • FINANCIËEL
OVERZICHT • GENEALOGIE • DIVERSEN**

FAMILIESTICHTING SPARREBOOM (opgericht 26 januari 1990)

BESTUUR

Voorzitter: Gerrit Sparreboom

Secretaris: Mr. Carlo Sparreboom

Penningmeester: Jaap Sparreboom

Genealoog: Miep Sparreboom

Alle genealogische gegevens vallen onder verantwoording van de genealogen Miep en Jan Sparreboom, tenzij anders vermeld.

Leden: Trudy Schipper-Sparreboom

Wim Sparreboom

Redactie familieblad: Kees Sparreboom

Ingrid Daas-Sparreboom

Dit Familieblad is het orgaan van de Familiestichting Sparreboom en wordt gratis verstrekt aan de donateurs.

Nieuwe donateurs kunnen zich opgeven bij de secretaris en hun donatie overmaken op gironr. 2792447 t.n.v. Familiestichting Sparreboom (voor 1995 f 25,=) onder vermelding van naam en adres.

De reeds verschenen nummers (met genealogieën en bijlagen) worden opgestuurd indien f 15,= (porto inbegrepen) extra wordt overgemaakt.

FAMILIEREUNIE

Beste familieleden,

De in Barendrecht opgezette Reünie Commissie (R.C.) heeft een leuke locatie gevonden voor de reünie 1995.

Op 30 september a.s. gaan wij naar **Hotel Schimmel**, Stationsweg Oost 243 in Woudenberg.

Het programma voor die dag wordt als volgt:

10.00 uur - 10.30 uur: Verwelkoming in Hotel Schimmel met koffie en petit four.

10.30 uur - uur: Welkomstwoord van de voorzitter;
Praatje van Jan Sparreboom.

13.00 uur - 14.00 uur: Desgewenst gezamenlijke koffietafel, bestaande uit diverse soorten brood, vleeswaren, kaas, kroket en koffie, thee of melk naar keuze.

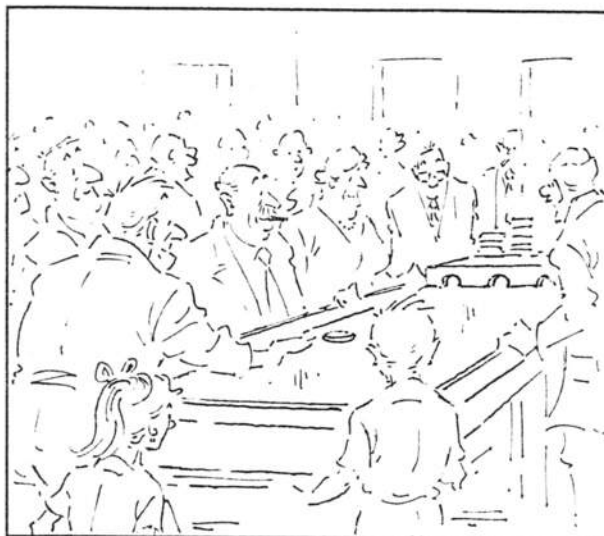
14.00 uur - 15.00 uur: Mw. Dijker uit Leusden zal aan de hand van zelfgemaakte poppen iets vertellen over klederdrachten.

15.00 uur - 17.00 uur: Spellentijd voor jong en oud. Reuzensjoelbak, rodeospel, knikkerbak, ballenruif etc.

De kosten van dit programma zijn f 17,50 per persoon, inclusief lunch en 1 consumptie. Kinderen gratis.

Omdat alles vooruit besproken en voldaan moet zijn, wordt u vriendelijk verzocht vóór 30 juni a.s. bijgevoegd strookje op te sturen en het bedrag van uw deelname over te maken via ingesloten accept-girokaart. De kosten van f 17,50 zijn beperkt, omdat het bestuur een steentje bijdraagt.

Wilt u niet aan de gezamenlijke koffietafel meedoen, dan bent u natuurlijk toch van harte welkom. Aan de reünie zijn dan verder geen kosten verbonden.

Bent u in het bezit van een auto en kunt u een familielid uit de buurt of onderweg meenemen, omdat die persoon anders moeilijk kan komen, doet u dat dan alstublieft?!

Hartelijke groeten en tot ziens in Woudenberg!

De Reünie Commissie,

Truus v.d. Wal-Sparreboom
Dick Sparreboom-Mooren
Truus Sparreboom
Jan Klijn-Sparreboom
Tinie Sparreboom

Bijlage: invulstrook

VAN DE (NIEUWE) REDACTIE

Het valt mij niet eenvoudig een start te maken met het samenstellen van onze april-editie. Ik zit achter een stapel mededelingen en ingezonden stukken, die mij voor een groot deel door onze onvolprezen oud-redactrice Frieda zijn aangereikt.

Tijdens de vergadering ten huize van de secretaris ben ik in principe enthousiast op haar explicaties ingegaan met het stellige voornemen alles te begrijpen. Dit hield ik ongeveer tien minuten vol, daarna werd ik mij er pijnlijk van bewust dat ik na elk aangereikt epistel nogal mechanisch "ja-knikte" en het zwijgend op de angstaanjagend groeiende hoop gooide.

Daarbij kwam nog dat de overige bestuursleden tussendoor welwillend toelichtingen verstrekten, die alles nog onduidelijker maakten.

Waar begin je dan aan, vraagt u zich misschien af. Ooit heb ik de redactie gevoerd over een maandbladje van een sportvereniging. Gemiddeld acht pagina's, met voornamelijk uitslagen van gespeelde wedstrijden, een intro van de voorzitter, één vaste rubriek: de dringende oproep van de penningmeester aan wanbetalers om hun schuld nou eens te voldoen, en een paar illustraties om het geheel nog een beetje aanzien te geven.

Dit is anders. En ik had het kunnen weten, want ik lees ons familieblad met veel plezier.

Vanwege het professionele karakter, vanwege de grote afwisseling, de plaatjes, de totaalverzorging, kortweg: vanwege Frieda.

En daar moet ik mee wedijveren.

Frieda had niet weggemogen. Ons blad heeft alle kinderziektes ver achter zich gelaten; het heeft in zijn huidige vorm een niveau waarmee wij als Sparrebomen voor de dag kunnen komen.

Ik beloof dan ook voorzichtig een poging te zullen wagen de ingeslagen weg te volgen. En gelukkig weet ik mij verzekerd van de hulp van Ingrid, een strijdlustige telg uit mijn eigen tak. In haar heb ik wél het volste vertrouwen.

Een beetje begrip dus, waarde naamgenoten, als ik hier en daar even uit de bocht vlieg. U zult in ieder geval, net als voorheen, over het reilen en zeilen van onze vereniging uitvoerig worden geïnformeerd.

Als nieuwbakken redacteur heb ik tijdens de vergadering van 11 februari jl. natuurlijk niet alleen kennis mogen maken met de kunst van het op verantwoorde wijze samenstellen van het familieblad.

Van alle agendapunten kreeg (hoe kan het ook anders) de jaarlijkse familie-reünie het meest de aandacht.

In ons vorig blad zijn op pagina 311 enkele suggesties gedaan, dit gebeuren een andere wending, een andere inkleuring te geven. Een comité van voorbereiding heeft zich over diverse mogelijkheden gebogen om die speciale dag nog aantrekkelijker te maken.

Ik verzeker u, dat is een opgave waarvan de uitkomst nimmer van te voren is in te schatten.

Kort geleden heb ik als lid van een geheel andere vereniging een lustrumfeest bijgewoond. Ook met een vooraf-comité dat zich, om teleurstellingen te voorkomen, terdege op succes had geprepareerd.

We dineerden in een der beste restaurants van Rotterdam. Een zaak met naam, een zaak waar je door het bedienend personeel op handen wordt gedragen en waar ooit het culinaire door Wina Born, onze nationale fijnproever bij uitstek, de hemel werd ingeprezen.

"Kip naar grootmoeders recept", stond er op het menu. De kip leek op een uit zijn jas gescheurde stoofpeer, smaakte als een oude schoen en het personeel gedroeg zich ronduit onbeschoft. Bovendien tochte het er zo hevig, dat enkele verenigingsleden, om niet ziek te worden, hun jassen weer hadden aangetrokken.

En toch kijk ik achteraf met plezier op dit samenzijn terug. Omdat een gezelligheidsgevoel in jezelf behoort te zitten. Wij als Sparrebomen moeten ons op die ene dag misschien iets minder groeperen. Noord, Oost, West en Zuid moeten bruggen naar elkaar slaan en wetenswaardigheden met elkaar uitwisselen. Naar mijn idee is het niet onverstandig daarvoor wat meer tijd in te ruimen.

En de gastspreker die te lang (of ook wel eens te kort) aan het woord is nemen we voor lief. Wat de één boeit, kan de ander al snel mateloos vervelen. Persoonlijk zou ik wel wat langer naar de met humor doorspekte praatjes van onze genealoog Jan Sparreboom willen luisteren. En aan de zaalreacties afgemeten, velen met mij.

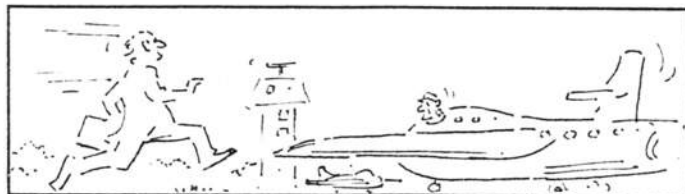
Beste Sparrebomen, belangrijk is dat we blijven komen. Allemaal! Want een vreugdevolle dag hebben we voor een groot deel in eigen hand.

Kees Sparreboom

ONTMOETING ONDERWEG

Over Jan "radiotechnicus" Sparreboom hebben we al heel wat gelezen (jg.2,afl.2,blz.59; jg.4,afl.1,blz.192). Bij mijn paperassen voor het familieblad lag evenwel ook een reisanekdote, die ik u alsnog aanbied.

Voor een spoedklus was Jan naar Rome gevlogen; toen hij van het karwei in Ostia weer terug op het vliegveld kwam, moest hij zijn terugreis zelf regelen. Hij werd op een wachtlijst gezet; na hem werd nog een dame genoteerd, die een Amerikaanse non bleek te zijn. Haar congregatie had haar een reis naar het Heilige Land plus een bezoek aan Rome aangeboden, omdat ze 25 jaar in de sloppen van New York had geploeterd. Maar nu had ze wat een Mickey-Mouse-ticket genoemd wordt, gekregen: heel goedkoop, op doe-het-zelf-basis.

Als er voor Jan een plaats vrij is in het vliegtuig, laat hij de non voorgaan. Maar ook Jan komt nog aan de beurt. Nu moet hij met zijn apparatuur - en dat is in Italië een heel gedoe - eerst nog langs de douane. Een stewardess maant hem om naar het vliegtuig te rennen, dan kan hij nog net mee. Jan rent als een gek over het vliegveld, hij ziet het KLM-vliegtuig wegtaxiën, de piloot steekt zijn hand op, taxiëet terug, de klep gaat weer open en Jan springt erin. Hij komt naast de non te zitten, die intussen al in geuren en kleuren over "Jan" had verteld en hoe spijtig het zou zijn als zo'n aardige man niet mee zou kunnen. Die overgeschoten plaatsen bleken business class te zijn, dat was dus luxueus reizen; het nonnetje was helemaal verrukt over de KLM.

Op Schiphol: geen bagage voor Jan, die kwam met het volgende vliegtuig. Toen Jan dan maar naar huis wilde gaan, zag hij het nonnetje hulpeloos bij de balie staan: ze moest immers naar New York! Jan erop af: "Ik regel het wel voor u. Deze mevrouw is non, ze moet naar New York, maar ze maakt zich vreselijke zorgen omdat een van haar ouders daar ernstig ziek is geworden". De baliemedewerksters hebben toen al hun best gedaan om haar meteen door te laten vliegen. Jan had een leugentje voor bestwil verteld, de non had een zuiver geweten behouden, maar ze was gered en Jan kreeg een zoen! Later schreef ze: "The KLM is a great airline and the Holland people are great people". (Jan ten voeten uit).

F.J.S.

GEBRUIKEN ROND DE GEBOORTE

In het dagelijks leven is een aantal gewoonten ontstaan rond de zwangerschap. Veel oude gewoonten en gebruiken hebben langzamerhand plaats moeten maken voor nieuwe, maar sommige tradities houden het heel lang uit, tot in onze tijd. Een voorbeeld hiervan is het trakteren op beschuit met muisjes als er een kind geboren is. Bijna iedereen doet dit, maar vrijwel niemand weet waar het gebruik vandaan komt. We laten ons niet in de luren leggen, ... wist u dat dit letterlijk betekent dat we ons te groot voelen om een luier te dragen. Met dit artikel krijgt u antwoorden op wat vragen, en krijgt u wat leuke wetenswaardigheden. De gegevens zijn ontleend aan het boekje: "Beschuit met muisjes en andere gebruiken rond geboorte" van de schrijfster Ineke Strouken.

Waar komen de kindertjes vandaan?

Kinderen hebben deze vraag sinds lang gesteld, maar het antwoord dat ze kregen, als dat al het geval was, varieerde nogal eens. Heel bekend zijn natuurlijk de ooievaar en de kool. Maar kleuters van nu weten dat het zaadje van papa in mama's buik groeit. Maar nog niet zo lang geleden vond men dat die wijsneuzen daar niets mee te maken hadden. Seksualiteit, zwangerschap en geboorte waren met taboes omgeven en men had altijd wel een smoesje klaar waarmee men al te nieuwsgierige Aagjes met een kluitje in het riet kon sturen. Deze smoesjes verschillen vaak van streek tot streek.

In Amsterdam hoorden de kinderen dat zij uit de Volewijk kwamen, een gebied ten noorden van de stad. Volgens de overlevering hingen daar de nieuwe jongetjes en meisjes kant en klaar in trosjes aan de bomen. Zij prezen zichzelf aan als ideale kinderen en riepen zoekende ouders en vroedvrouwen toe: "Pluk mijn, pluk mijn, ik zal alle dagen zoet zijn!" Net zolang tot er eentje werd uitgekozen. Deze baby ging met een bootje met de gelukkige ouders terug naar Amsterdam. De vroedvrouwen uit Amsterdam hadden de bijnaam "de stuurlui van de Volewijk".

Ook in andere plaatsen lagen de kinderen vaak in wat achteraf gelegen gebieden te wachten op hun ouders. In Friesland haalde men hen uit de Wouden en in Groningen werden ze door een watergeest achter de dijk gebracht. In het Brabantse Liempde kwamen de kindertjes uit het palmbos. In Broek en Waterland maakte men dankbaar gebruik van het riet. Dat bomen en baby's al zeer lang iets met elkaar gemeen hebben, blijkt uit de prenten die dateren van de vijftiende eeuw. Zo stond in de tuin van het Karthuizer klooster in de stad Utrecht een zeer oude boom: de Munnikenboom, en dat was de kinderboom. Holle bomen waren ook heel erg in trek als het om de herkomst van kindertjes ging. Een variant op de holle boom is de waterput.

Wie kent niet het verhaal van de kool?!

Volgens overleveringen komen jongens uit de rode kool, meisjes uit de witte kool, uit de boerenkool konden beiden geboren worden.

Aangezien de kool in de winter in de kelder werd bewaard, stond ook de kelder bekend als vindplaats van baby's. De sierkool (niet eetbare kool) was gereserveerd voor baby's van koninklijke bloede. Koning Willem III is bij zijn geboorte zo afgebeeld dat hij uit een sierkool komt.

Behalve verhalen over bomen deden er ook verhalen over stenen de ronde. In Urk vond met kinderen bij de zogenaamde Hommelebommelesteen en in Drenthe natuurlijk bij een hunebed. Ze konden in Maastricht op de markt bij de boterverkoopsters gekocht worden. Ook kon de vroedvrouw of de dokter ze meenemen in zijn grote zware dokterstas. Ook konden kindertjes gekocht worden bij de kindertjesbrengers, nu nog wordt de uitdrukking "kindertjes kopen" gebruikt.

De ooievaar.

De ooievaar is bekend als bringer van de kindertjes. De ooievaar staat dan ook vaak op geboortekaartjes afgebeeld. Vooral na de geboorte van prinses Juliana in 1909 is aan dit symbool veel waarde toegekend. Het beeld van de ooievaar als bringer van de kindertjes is afkomstig uit Duitsland. Waarschijnlijk is het verhaal tegen het einde van de achttiende eeuw naar Nederland en België overgewaaid. Ook wordt weleens een houten ooievaar in de tuin geplaatst van een huis waar een baby is geboren, zodat iedereen kan zien dat hier een blijde gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Vroeger zette men zo'n houten vogel vaak al in de tuin, in de huwelijksnacht, van een stel dat moest trouwen! De ooievaar werd al heel lang beschouwd als de bringer van geluk. Iemand die dan ook een ooievaar schoot, tartte daarmee het ongeluk. Het verhaal van de ooievaar was trouwens een bijzonder handige manier om te verklaren waar de kindertjes vandaan kwamen, omdat daarmee direct kon worden verklaard waarom moeder in bed lag; de ooievaar had per ongeluk met zijn grote snavel in haar been gebeten toen hij het kindje kwam brengen. Een bekend kinderrijmpje is:

Ooievaar, lepelaar, takkedief,
ooievaar, heeft de kindertjes lief.
Ooievaar, lepelaar, stokkendief,
breng een kindje in de wieg.
Euver, euver, pielepoot,
breng een kindje in moeders schoot.

Het geschenk van de vruchtbaarheid.

Vroeger had het krijgen van kinderen een ander belang dan nu. Zo kon men toen altijd wel een paar extra handen gebruiken bij het verdienen van de dagelijkse kost. Dit speelde vooral bij het vele werk op het land. Het allerbelangrijkste was echter dat men zich door de kinderen verzekerd wist van een rustige oudedag. En lange tijd is het natuurlijk zo geweest dat men "ze gewoon kreeg". Als een echtpaar geen kinderen kreeg, vond men het huwelijk niet geslaagd. In sommige streken was het enorm belangrijk dat een vrouw zwanger kon worden. Daar kende men het gebruik van het nachtvrijen. Dit gebruik hield in dat het jonge paar van de ouders de gelegenheid kreeg om nog voor de huwelijksnacht te vrijen. De ouders gingen dan op zekere avond weg, zodat de jongen zijn meisje kon bezoeken. Was het meisje inderdaad zwanger geworden, dan wist de aanstaande echtgenoot dat hij "geen kat in de zak had gekocht". In andere delen van het land was het juist een schande als het meisje al zwanger was voor haar huwelijk. In het geval van zo'n gedwongen huwelijk liet de gemeenschap duidelijk haar afkeuring merken door op het dak een wieg of een stropop te plaatsen. Ook nu nog zie je soms familie en vrienden als plagerij een wieg op de schoorsteen (of dak) van een pasgetrouwd stel zetten.

Het krijgen van kinderen is altijd erg belangrijk geweest voor mannen en vrouwen. Vroeger probeerde men wel eens de zo vurig gewenste zwangerschap op magische manier te beïnvloeden. Zo kreeg de vrouw bij haar huwelijk het zogenaamde aartjesgeschenk: een klein poppetje dat verpakt was in een eindeloze serie dozen. Vaak ook speelde een haan, als symbool van vruchtbaarheid een rol. Om het jonge stel van nageslacht te verzekeren at men bijvoorbeeld een haan bij het bruiloftsmaal of werd een haan dronken gevoerd en met slingers versierd boven de eettafel gehangen. Andere middelen om de vruchtbaarheid op te wekken zijn het toepassen van kruiden of het maken van een bedevaart. Vooral het bidden tot Onze Lieve Vrouwe, de Heilige Anna en de Heilige Coleta was een erg geliefd middel.

Niet echt een geschenk.

Lang niet elke zwangerschap was een aanleiding tot een feest en blijdschap. Sommige mensen waren zo arm dat ze niet nog een hongerige mond konden voeden. Bij de rijken en hogere standen speelde de verdeling van de erfenis vaak een rol; bij een beperkt aantal kon elk kind meer bezittingen krijgen. Geboortebeperving is er dus altijd al geweest. De meest voor de hand liggende oplossing was de seksuele onthouding in de vruchtbare periode van de vrouw. Ook maakte men dankbaar gebruik van het feit dat vrouwen zolang ze borstvoeding geven minder vruchtbaar zijn. In het oosten van het land kende men de gewoonte het vruchtvlies van een pasgeboren baby, schaap of rund als condoom te gebruiken.

Natuurlijk ging het wel eens mis. Er was dan slechts één uitweg: de vruchtafdrijving. Een aanpak die voor de vrouw niet geheel vrij was van risico's. Diverse kruidenaftreksels werden met dit doel toegepast. Prostituees gebruikten een aftreksel van peterselie om een abortus op te wekken. Om die reden was in veel oude steden een peterseliesteeg aanwezig. Ook werd aderlating toegepast op de moederader op de voet, dit kon dan een abortus veroorzaken, maar daar stonden strenge straffen op.

Piskijkers (zwanger of niet).

Het heeft lang geduurd voordat men met grote zekerheid kon vaststellen of een vrouw zwanger was of niet. In de zestiende en de zeventiende eeuw maakte men gebruik van de kennis van piskijkers. Zij hielden de urine van een mogelijk zwangere vrouw tegen het licht en konden zo constateren of de vrouw zwanger was of niet. In de zeventiende eeuw legde men verband tussen zwangerschap en misselijkheid. Dit heette zwangerschapsbraken. Kreeg de vrouw braakneigingen van de schroeilucht die een veter in een vuurpotje verspreidde, dan moest de vrouw wel zwanger zijn. De medische wetenschap stond niet stil. Er kwamen steeds meer betrouwbaardere testen op de markt, wie kent niet de kikkerproef en momenteel de doe-het-zelf-zwangerschapstest.

- wordt vervolgd -

Marian de Groot-van der Hoofd

FAMILIEBERICHTEN

MAAIKE JOHANNA
geboren 15.01.95

Ouders:
H. de Groot
M. de Groot-vd Hoofd

*Met dankbaarheid aan God geven
wij kennis van de geboorte van
onze dochter en zusje*

Fenna Naomi

Wij noemen haar Naomi

Datum: 16 januari 1995

Tijd: 19.42 uur

*Johan Pos
Yvonne Pos- Sparreboom
Judith*

*Pr. Irenelaan 5
3708 EA Zeist
tel.: 03404 - 25632*

*Stamboom Judith Pos
jg.4, afl.3, blz.252*

Mag ik even storen:
ik ben vandaag geboren,
en ik wil u laten weten
dat ik

Jamey

zal heten

Gewicht 2830 gram
Lengte 49 cm lang

28 oktober 1994

Marco en Astrid Sparreboom

Moeder en kind rusten van 13.00 tot 15.00 uur

Marco Sparreboom 1971 -
zoon van:

Nicolaas Sparreboom 1944 -
zoon van:

Lena Sparreboom 1920 -
dochter van:

Nicolaas Sparreboom 1883 - 1972
zoon van:

Jan Sparreboom 1854 - 1925
zoon van:

Johannes Sparreboom 1820 - 1876
zoon van:

Pieter Sparreboom 1792 - 1859
zoon van:

Leendert Sparreboom 1763 - 1821
zoon van:

Pieter Sparreboom 1716 - 1789
zoon van:

Jan Pietersz. Sparreboom 1662 - 1735
zoon van:

Pieter Jan Arentsz. Sparreboom ca 1602 - .. en Jannigje Roocke .. - 1705
zoon van:

Jan Adriaensz. ca 1570 - ..
zoon van:

Adriaen ca 1540 - ..

zoon van:

en Aartje Astrid de Ruiter 1972 -
dochter van Peter de Ruiter en
Jaantje Johanna Dijkman
en Margrietha Hendrika Hendriksen 1949 -

gehuwd met Jannis Goossen 1906 -

en Lena Bulk 1884 - 1969

en Johanna Klazina van Genderen 1859 - 1927

en Pietertje van Nugteren .. - 1870

en Geertruy Moog 1794 - 1857

en Klazina van den Berg 1764 - 1852

en Klaartje Huyzer 1727 - 1809

en Geertruy van Mullum 1683 - 1770

en Haesge Pietersdr. ca. 1570 - ..

Zestig jaar getrouwd

* Pieter Sparreboom (86) en Johanna Sparreboom-Berrevoets (87) vierden afgelopen maandag in kleine familiekring hun 60-jarig huwelijk. De echtelieden stapten op 30 januari 1935 in hun geboorteplaats Rotterdam naar het stadhuis. Ze liegen twee zonen en twee dochters en kunnen vandaag de dag in nog goede gezondheid genieten van acht kleinkinderen en vier achterkleinkinderen. Het diamanten huwelijk hopen ze op 17 februari uitgebreid te vieren. Voor die datum was al in een vroeg stadium wegens familieomstandigheden gekozen. Burgemeester drs. J.B. Waaijer was echter maandagmorgen al welkom bij de koffie en het gebak. Hij liet de felicitaties namens het gemeentebestuur gepaard gaan met een zuivelmand.

*Wie in de schulplauts des Allerhoogsten
is gezeten,
vernacht in de schaduw des Almachtigen.
Ps. 91 : 1*

Op maandag 30 januari a.s. hopen onze ouders, grootouders
en overgrootouders

Pieter Sparreboom
en
Johanna Sparreboom-Berrevoets

60 jaar getrouwd te zijn.

Wij zijn dankbaar dat God hen zolang voor ons en elkaar
gespaard heeft.
Langs deze weg willen wij hen feliciteren.

Julie dankbare
kinderen, kleinkinderen en
achterkleinkinderen

Pieter Sparreboom 1908 --
zoon van :

Willem Sparreboom 1870 - 1933
zoon van:

Pleun Sparreboom 1824 - 1874
zoon van:

Pieter Sparreboom 1792 - 1859
zoon van:

Leendert Sparreboom 1763 - 1821
zoon van:

Pieter Sparreboom 1716 - 1789
zoon van:

Jan Pietersz. Sparreboom 1662 - 1735
zoon van:

Pieter Jan Arents Sparreboom ca 1602-..
zoon van:

Jan Adriaensz. ca 1570-..
zoon van:

Adriaen ca. 1540 - ..

en Johanna Berrevoets 1907 --
dochter van Cornelis Berrevoets en
Pieternella Hendrika Lokker
en Lena Noordzij 1872 - 1956

en Adriaantje Visser 1840 - ..

en Geertruy Moog 1794 - 1857

en Klazina van den Berg 1764 - 1852

en Klaartje Huyzer 1727 - 1809

en Geertruy van Mullum 1683 - 1770

en Jannigje Roock .. - 1705

en Haesge Pietersdr. ca. 1570 - ..

OVERLEDEN te Amsterdam 11 januari 1995 Berendina Louise van Leeuwen,
weduwe van Cornelis Sparreboom, in de leeftijd van bijna 91 jaar

LENTEMIJMERING

Wie zou niet graag een vlinder wezen,
die danst in elke zonnestraal,
die geen verdriet kent en geen zorgen,
vandaag leeft en nooit denkt aan morgen,
met bloemen praat in vlindertaal.

't Is voorjaar en een vroege vlinder,
zijn beide vleugels uitgespreid,
laat aan mij zien dat al zijn kleuren
die heel licht naar de bloemen geuren,
niets weten van de wintertijd.

Zou jij niet graag een vlinder wezen
en rondjes vliegen om de zon,
de bloemen plagen, vol verlangen,
om met jouw kleur hun geur te vangen
en dansen tot je niet meer kon?

Het liefst zou ik een vlinder wezen,
die enkel vreugde aan je geeft,
die zon brengt en de geur van bloemen,
om alles wat ik niet kan noemen,
omdat hij in de zomer leeft.

Joy.

IETS VOOR GESTRESSTE SPARREBOMEN ?

Sparrenheuvel

INSTITUUT VOOR
HUIDVERZORGING

hele en halve dagbehandelingen
kuurbehandelingen

Juristenlaan 16, 5037 GJ Tilburg
013 - 671378

HELP DE NATUUR

WORD LID VAN NATUURMONUMENTEN
VOOR 35,- GIRO 9933

Alles met een help aan de natuur tevens
Houtdrukkerij 60, 1243 H 's Gravenland
Telefoon 035 559933

VOOROUDEERS

Als gij uw voorouders zoudt zien,
zo staande in een rij ...
dan rees misschien bij u de vraag,
hè, hoordet gij daarbij?

Maar stel, dat zij u konden zien,
uw leven gadeslaan ...
Zoudt gij dan voor hun keurend oog,
wel zonder schaamte staan?

en, als gijzelf er niet meer zijt,
- 't is goed, dat ge hieraan denkt-
zou 't dan de moeite nog wel zijn,
dat men u aandacht schenkt?

Carla.

VAN DE PENNINGMEESTER

FINANCIEEL OVERZICHT 1994

Ontvangsten		Uitgaven	
Saldo per 1.1.94	f 2.024,66		
Donaties 1994	2.750,00	Kosten Familieblad	f 1.015,10
Donaties 1995	525,00	Portokosten	1.043,15
Extra giften 1994	564,88	Lidmaatschap Gen.Ver.	82,50
Extra giften 1995	110,00	Kamer van Koophandel	61,00
Verkoop glaswerk ed	168,00	Kosten geneal.onderzoek	1.313,10
		Inkoop balpennen	752,29
		Kosten reünie	511,20
		Kantoorben. ed	296,70
Van Plusrekening	1.000,00	Naar Plusrekening	1.333,17
Rente	3,54		
	-----	Saldo per 31.12.94	f 737,87
	f 7.146,08		-----
	=====		f 7.146,08
			=====

PLUSREKENING

Ontvangsten		Uitgaven	
Saldo per 1.1.94	f 3.166,83		
Van Girorekening	1.333,17	Naar Girorekening	f 1.000,00
Rente	167,23		
	-----	Saldo per 31.12.94	f 3.667,23
	f 4.667,23		-----
	=====		f 3.667,23
			=====

Toelichting:

In 1993 en 1994 is voor het jaar 1994 een totaalbedrag van f 4.444,88 aan donaties ontvangen, waarvan f 794,88 aan extra giften. Daarvoor onze hartelijke dank.

In augustus 1994 hebben wij enkele donateurs, die hun donatie nog niet hadden overgemaakt, een "herinnerings"-acceptgirokaart toegezonden. Bespaar ons s.v.p. de extra kosten (porto) en maak uw donatie tijdig over via de u in december 1994 toegezonden acceptgirokaart of via overmaking op girorekening 2792447 t.n.v. Penningmeester Familiestichting Sparreboom te Delft.

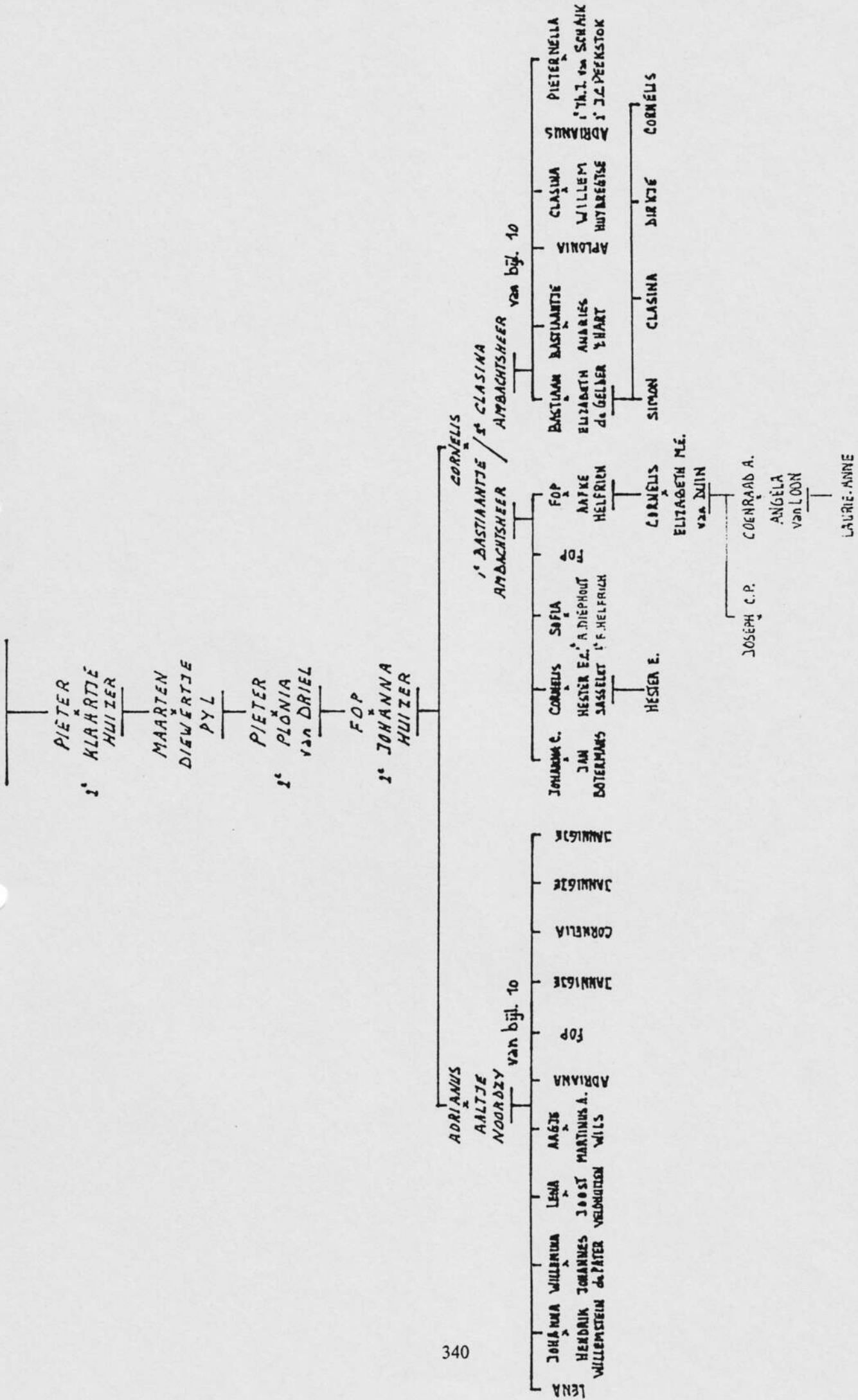
De totale kosten van ons familieblad bedroegen in 1994 f 1.471,10. De portokosten bedroegen f 1.075,85.

Jaap Sparreboom.

- IX y Adrianus Sparreboom, geb. Ridderkerk 4-5-1859, ijzerwerker, tr. IJsselmonde 5-1-1882 Aaltje Noordzij, geb. IJsselmonde 22-5-1861, overl. Ridderkerk 4-12-1935, dr. van Willem Noordzij en Lena Sparreboom.
Uit dit huwelijk:
1. Lena, geb. Ridderkerk 30-5-1882, overl. Ridderkerk 19-9-1882.
 2. Johanna, geb. Ridderkerk 10-6-1883, volgt X ar.
 3. Willemina, geb. Ridderkerk 19-8-1884, overl. Schiedam 18-9-1963, tr. Ridderkerk 13-3-1908 Johannes de Pater, geb. Hendrik Ido Ambacht 27-1-1883, overl. Schiedam 9-1-1963, zn. van Hannes de Pater en Grietje van der Mast.
 4. Lena, geb. Ridderkerk 1-9-1886, volgt X as.
 5. Aagje, geb. Ridderkerk 24-10-1889, overl. Rotterdam 26-3-1974, tr. Ridderkerk 5-4-1907 Martinus Adrianus Wils, geb. Lith 26-2-1882, zandvormer, overl. Rotterdam 26-10-1968, zn. van Petrus Ledevicus Wils en Johanna Francina Duzamos.
 6. Adriana, geb. Ridderkerk 24-1-1891, overl. Ridderkerk 10-10-1911.
 7. Fop, geb. Ridderkerk 24-9-1892, overl. Ridderkerk 12-12-1892.
 8. Jannigje, geb. Ridderkerk 8-3-1894, overl. Ridderkerk 18-12-1896.
 9. Cornelia, geb. Ridderkerk 7-8-1896, overl. Ridderkerk 5-12-1896.
 10. Jannigje, geb. Ridderkerk 13-11-1897, overl. Ridderkerk 10-4-1898.
 11. Jannigje, geb. Ridderkerk 19-8-1900, overl. Ridderkerk 13-10-1900.
- X ar Johanna Sparreboom, geb. Ridderkerk 10-6-1883, tr. Ridderkerk 13-3-1903 Hendrik Willemstein, geb. IJsselmonde 28-12-1866, zn. van Matthijs Willemstein en Gerritje van der Stel.
Uit dit huwelijk:
1. Matthijs, geb. Ridderkerk 29-8-1903.
 2. Gerritje, geb. Rotterdam 5-7-1906.
- X as Lena Sparreboom, geb. Ridderkerk 1-9-1886, overl. Zwijndrecht 26-1-1977, tr. Ridderkerk 18-9-1903 Joost Velthuizen, geb. Ridderkerk 26-6-1883, zandvormer, overl. Ridderkerk 20-3-1964, zn. van Arie Velthuizen en Lijntje van der Linden.
Uit dit huwelijk:
1. Arie, geb. Ridderkerk 15-1-1904.
 2. Arentje, geb. Ridderkerk 16-1-1905, tr. J. Schop.
 3. Adrianus, geb. Ridderkerk 4-6-1906, tr. G.A. van Vugt.
 4. Lijntje, geb. Ridderkerk 1-8-1907, tr. W. Moret.
 5. Johannes, geb. Ridderkerk 8-7-1909, tr. A. Huizer.
 6. Willem, geb. Ridderkerk 30-5-1911, overl. Ridderkerk 21-12-1928.
 7. Adrianus, geb. Ridderkerk 13-5-1913, tr. H. van der Linde.
 8. Joost, geb. Ridderkerk 10-8-1914, tr. P.M. Quaak.
 9. Gerrit, geb. Ridderkerk 12-8-1915, tr. K.M. IJsselstein.
 10. Willemina, geb. 28-6-1917, tr. L. Kruithof.
 11. Pieter Arie, geb. Ridderkerk 7-11-1918, tr. M. Put.
 12. Leendert, geb. Ridderkerk 13-6-1920, tr. A. van Wingerden.
 13. Cornelis, geb. Ridderkerk 22-1-1922, overl. Ridderkerk 22-11-1928.
 14. Aart, geb. Ridderkerk 13-12-1923, tr. W.C. Schumacher.
 15. Jacob, geb. Ridderkerk 9-11-1925, tr. P. van de Pol.
 16. Lidia, geb. Ridderkerk 6-9-1928.
- IX z Cornelis Sparreboom, geb. Ridderkerk 24-4-1864, machinist, overl. Rotterdam 27-3-1945, tr. (1) Charlois 16-10-1891 Bastiaantje Ambachtsheer, geb. Charlois 18-8-1870, overl. Rotterdam 14-6-1903, dr. van Cornelis Ambachtsheer en Sophia Stolk.
Uit dit huwelijk:
1. Johanna Cornelia, geb. Ridderkerk 6-3-1892, volgt X at.
 2. Cornelis, geb. Charlois 11-3-1894, volgt X au.
 3. Sophia, geb. Rotterdam 19-12-1896, volgt X av.
 4. Fop, geb. Rotterdam 11-11-1899, overl. Rotterdam 14-3-1901.
 5. Fop, geb. Rotterdam 13-12-1902, volgt X aw.
- Cornelis Sparreboom, tr. (2) Rotterdam 23-3-1904 Clasina Ambachtsheer, geb. Charlois 17-3-1881, dr. van Cornelis Ambachtsheer en Sophia Stolk.
Uit dit huwelijk:

1. Bastiaan, geb. Rotterdam 13-12-1903, volgt X ax.
 2. Bastiaantje, geb. Rotterdam 12-12-1906, overl. Rotterdam 13-7-1981, tr. Rotterdam 30-9-1925 Andries 'tHart, geb. Rotterdam 7-4-1902, overl. Rotterdam 14-9-1970, zn. van Andries 'tHart en Grietje Dispo.
 3. Aplonia, geb. Rotterdam 9-11-1909.
 4. Clasina, geb. Rotterdam 7-12-1918, volgt X aij.
 5. Adrianus, geb. Rotterdam 30-3-1920.
 6. Pieterella, geb. Rotterdam 23-3-1923, overl. Rotterdam 27-11-1983, tr. (1) Rotterdam 23-12-1942 Theodorus Johannes van Schaik, geb. Rotterdam 9-6-1919, tr. (2) Rotterdam 11-2-1948 Johannes Cornelis Peekstok, geb. Rotterdam 20-9-1914, overl. Rotterdam 6-8-1971.
- X at Johanna Cornelia Sparreboom, geb. Ridderkerk 6-3-1892, overl. Haarlem 24-3-1963, tr. Haarlem 17-2-1916 Jan Botermans, geb. 's-Gravenhage 9-7-1889, overl. Leiden 1-10-1956.
Uit dit huwelijk:
1. Emanuel, geb. Velsen 2-8-1916, tr. R. Weisz.
 2. Johanna Cornelia, geb. Velsen 4-2-1918, tr. P. Duiker jr.
 3. Cornelis Hendrik Gideon, geb. 's-Gravenhage 17-4-1928, tr. M. Mehijbaum.
- X au Cornelis Sparreboom, geb. Charlois 11-3-1894, koperslager, overl. Rotterdam 7-11-1952, tr. Rotterdam 14-12-1921 Hester Elizabeth Catharina Sasselet, geb. Charlois 9-9-1894, dr. van Johannes Cornelis Sasselet en Hendrina Johanna Kolverschoten.
Uit dit huwelijk:
- 1 Hester Elizabeth, geb. Rotterdam 20-2-1931.
- X av Sophia Sparreboom, geb. Rotterdam 19-12-1896, overl. Rotterdam 28-2-1987, tr. (1) Rotterdam 17-8-1921 Aalbertus Diephout, geb. Rotterdam 1-1-1898, overl. Rotterdam 24-4-1945, zn. van Arie Diephout en Wouterke van Gelderen.
Uit dit huwelijk:
1. Arie, geb. Rotterdam 14-5-1925.
- Sophia Sparreboom tr. (2) Rotterdam 27-5-1953 Frederik Helfrich, geb. Harlingen 20-3-1897.
- X aw Fop Sparreboom, geb. Rotterdam 22-7-1901, havenarbeider-papierperser, overl. Rotterdam 29-7-1974, tr. Rotterdam 2-11-1927 Aafke Helfrich, geb. Rotterdam 8-11-1904, overl. Rotterdam 1-12-1988.
Uit dit huwelijk:
1. Cornelis, geb. Rotterdam 11-4-1928, volgt XI aw.
- XI aw Cornelis Sparreboom, geb. Rotterdam 11-4-1928, tr. Rotterdam 11-2-1953 Elizabeth Maria Eva van Duin, geb. Rotterdam 10-11-1933.
Uit dit huwelijk:
1. Joseph Cornelis Fop, geb. Rotterdam 24-9-1953
 2. Coenraad Andreas, geb. Rotterdam 15-1-1955, volgt XII t.
- XII t Coenraad Andreas Sparreboom, geb. Rotterdam 15-1-1955, zelfstandig ondernemer, tr. Westvoorne 10-8-1990 Angela van Loon, geb. Rotterdam 22-5-1969, dr. van Willem van Loon en Elsje Zwaan.
Uit dit huwelijk:
1. Laurie-Anne, geb. Rotterdam 14-6-1994.
- X ax Bastiaan Sparreboom, geb. Rotterdam 13-12-1903, tr. Rotterdam 9-1-1929 Elizabeth de Gelder, geb. 27-12-1907.
Uit dit huwelijk:
1. Simon, geb. Rotterdam 16-5-1929.
 2. Clasina, geb. Rotterdam 15-4-1932.
 3. Dirkje, geb. Rotterdam 19-11-1935.
 4. Cornelis, geb. Rotterdam 31-8-1937.
- X aij Clasina Sparreboom, geb. Rotterdam 7-12-1918, tr. Rotterdam 2-6-1943 Willem Huijbregtse, geb. 9-12-1912.
Uit dit huwelijk:
1. Tommy, geb. 19-10-1946.

JAN PIETERSZ. x GEERTRUY HENDRICKS van MULLUM.

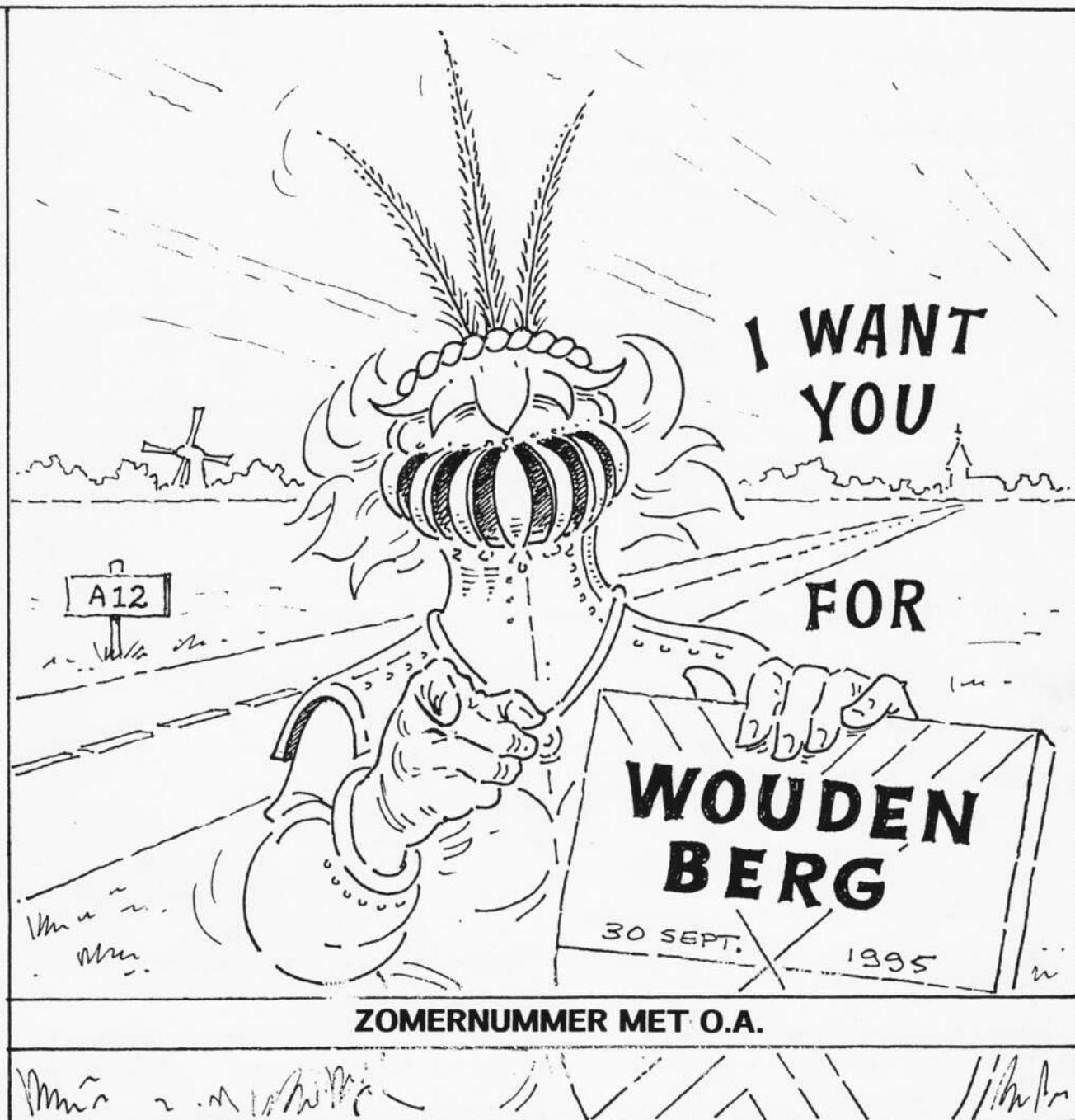
Familieblad

Sparreboom

Jaargang 6 afl. 2

september 1995

- * VAN DE REDACTIE (familiereünie) * DE FABRIEKEN VAN BAKKER * GEDICHTEN *
- * GEBRUIKEN ROND DE GEBOORTE (2) * FAMILIEBERICHTEN EN MEDEDELINGEN *
- * CAPPUCCINO * SPARREHOLM * KÖNIG-KONING-KING * GENEALOGIE *
- * routekaart + programma (geheugensteuntje) voor 30.09.95 *

FAMILIESTICHTING SPARREBOOM (opgericht 26 januari 1990)

BESTUUR

Voorzitter: Gerrit Sparreboom

[Redacted]

Secretaris: Mr. Carlo Sparreboom

[Redacted]

Penningmeester: Jaap Sparreboom

[Redacted]

Genealoog: Miep Sparreboom

[Redacted]

Alle genealogische gegevens vallen onder verantwoording van de genealogen Miep en Jan Sparreboom, tenzij anders vermeld.

Leden: Trudy Schipper-Sparreboom

[Redacted]

Redactie familieblad: Kees Sparreboom

[Redacted]

Ingrid Daas-Sparreboom

[Redacted]

Dit Familieblad is het orgaan van de Familiestichting Sparreboom en wordt gratis verstrekt aan de donateurs.

Nieuwe donateurs kunnen zich opgeven bij de secretaris en hun donatie overmaken op gironr. 2792447 t.n.v. Familiestichting Sparreboom (voor 1995 f 25,=) onder vermelding van naam en adres.

VAN DE REDACTIE

Kort voor de laatste bestuursvergadering van onze familievereniging ter huize van ondergetekende, belde Jaap, de in Delft woonachtige Sparreboom die zich in zijn functie als penningmeester niet alleen met het binnenhalen van contributies bezighoudt, maar ook als eerste weet hoe de stand van zaken is waar het familiereünies betreft.

Hij beweerde vanwege strubbelingen binnen het openbaar vervoer wat later te zullen komen. (Is het u trouwens ook opgevallen dat, hoe enthousiaster de NS reislustigen via de media probeert te strikken om vooral met hen van A naar B te reizen, er zich juist steeds meer problemen tussen A en B voordoen?).

In afwachting van zijn komst filosofeerden wij wat over de Sparrebomen, die zich al reeds zouden hebben aangemeld.
"Hoeveel denken jullie?", vroeg de voorzitter.

Iemand veronderstelde twee.
Dat vond men wel erg mager.
Een ander dacht tien.
Ikzelf, in mij optimisme van nieuwkomer, schatte het totaal op zo'n vijftientig, en in de ons resterende zes weken zou dat best kunnen verdubbelen.

Jaap, doorweekt vanwege extreem hoge temperaturen en genoten reisen, was intussen gearriveerd; hij hielp ons uit de droom.

"Vijf en vijftig, tot nu toe", zei hij niet helemaal zonder trots.

En ik telde er in gedachten eenzelfde hoeveelheid bij op.

Nog mooier natuurlijk als we allemaal komen. Deze oproep aan u heb ik al eerder in ons vorige blad gedaan. Allemaal is wellicht wat overdreven. Tenslotte kunnen er zich op die dertigste september dingen voordoen die u veel belangrijker vindt dan een dagje recreëren met naamgenoten in Woudenberg.

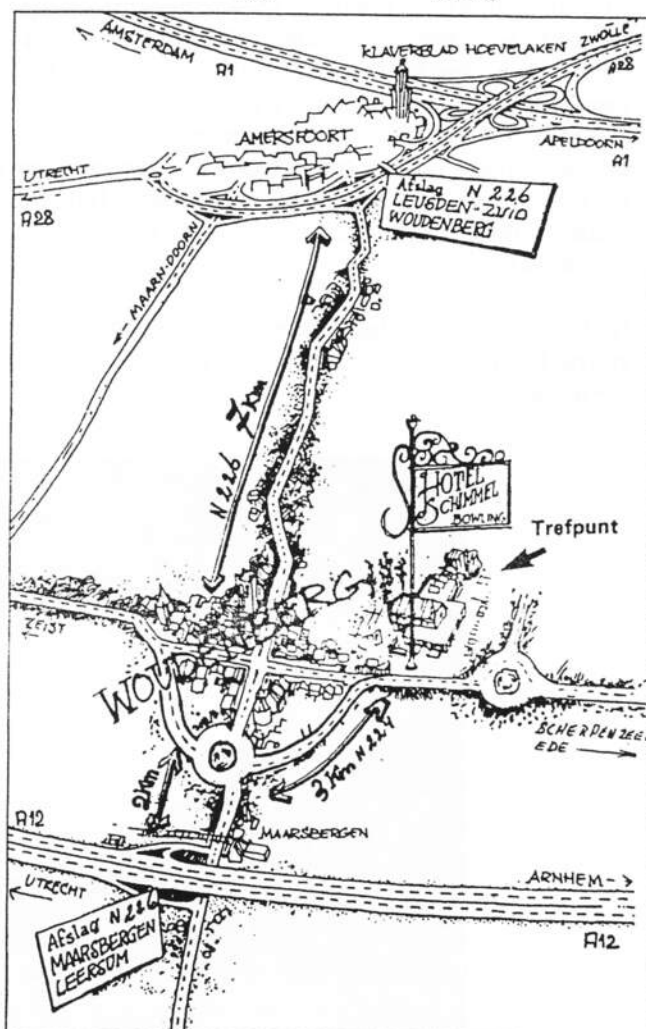
Maar: maakt u zich slechts zorgen om het weer, of over blauwe enveloppen met naheffingen, dan moet u gewoon komen.

Omdat alleen u er een geslaagde dag van kunt maken!

Hotel Schimmel
veelzijdig

Stationsweg 243
3931 EP Woudenberg
Telefoon 03498 - 61213*
Fax 62426

(Mocht u onverhoopt niet voor deelname aan de lunch hebben ingetekend en zou de aanblik van al het aangedragen culinair u het water naar de lippen brengen: tegen een geringe vergoeding kunt u altijd nog aanschuiven).

Stichting Oud Ridderkerk

In jaargang 5, afl. 1, blz. 274, noemde ik een Simon Sparreboom, die in de vorige eeuw caoutchouwerker was. Mevrouw B.A. van Straten uit Ridderkerk stuurde mij een artikel van de Stichting Oud-Ridderkerk en verwees mij naar de heer B. Verhoeven, die me een brochure van Trelleborg-Bakker b.v. bezorgde. Uit het hierbij afgedrukte artikel lezen we dat in de vorige eeuw de Bakkers in de vlasbewerking zaten. Daar zullen de vlasboeren en -arbeiders van de Sparrebomen ook wel mee te maken gehad hebben. Maar dan gaat 't tegen 't eind van de eeuw slecht in de vlasbouw. Zal daar de grote import van goedkope katoen mee te maken hebben? We hebben al gemerkt in onze genealogie-afleveringen dat juist in die tijd veel leden van onze familie naar de scheepsbouw trekken, maar Ridderkerk blijft een prima plek voor toeleveringsbedrijven. Van de twee vlasbedrijven van Bakker gaat er één over naar het metaal en de andere naar de rubber, en in de ruim honderd jaar van hun bestaan heeft er menige Sparreboom gewerkt. (Wie allemaal en wanneer blijkt niet te achterhalen).

De rubberfabriek is intussen uitgegroeid tot het onderdeel Trelleborg-Bakker b.v. van de internationale Trelleborg-Group. Trelleborg-Bakker levert technische standaard rubberprodukten, maar is vooral gericht op het ontwerpen en uitvoeren van speciale op één projekt gerichte produkten. Standaard levert T.B., om slechts één voorbeeld te kiezen, bestendige bekledingsmaterialen voor tanks, pijpen, enz., o.a. in de chemische- en kunstmestindustrie. Natuurlijk wordt rubber nu naar noodzaak gemengd met kunststoffen of metaaldraad, zodat b.v. ook een uiterst flexibel materiaal vervaardigd kan worden. Een greep uit de grotere projecten waar T.B. aan meegewerkt heeft: tunnelafdichtingen, zoals voor de Botlektunnel, de Eurotunnel, de Boston Harbour tunnel U.S.A.; sluisafdichtingen, b.v. bij alle sluizen langs onze kust; schok- en trillingsisolatie voor turbines en dieselmotoren in marineschepen.

Ik heb een paar elementen gekozen, maar die zullen u al genoeg onder de indruk hebben gebracht: T.B. blaast mee in 't wereld-industrie orkest (en Sparrebomen waren/ zijn noten op 't muziekblad?).

F.J.S.

DAGJES UIT IN DE ZOMER VAN 1995

Stranddag

Spetterend spat het geklater
mensenkinderen in het water
ik zweef hoog als een ballon

in het zand, mijn warme bed,
lig ik stil tussen de pret
en de zee bezingt de zon

Zomerwind streelt zacht mijn haar
heel liefkozend, even maar
golfjes in een zee van rust

klaterend spet het gespatter
lachend worden mensen natter
word ik zo in slaap gesust

-/-/-/-/-

IJsseldijk

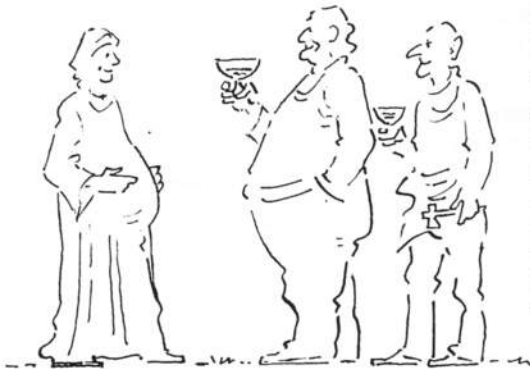
Warme wind over groen land
de IJssel aan mijn linkerhand
en omvat door wind en water
zie ik: er is altijd later
telkens weer een overkant

Joy.

VERVOLG - GEBRUIKEN ROND DE GEBOORTE

Het bekend maken van de zwangerschap

In de zeventiende en achttiende eeuw had men een bijzondere manier om te laten weten dat er een kindje op komst was. Tijdens een feestelijke bijeenkomst met familieleden en intieme vrienden schonk de aanstaande vader net voldoende wijn, vermengd met kaneel en suiker in een bijzondere beker van zilver. Het gevolg was dat in het midden van deze beker, de snakerij, een bol openging waaruit een poppetje te voorschijn kwam; dat was Hansje in de kelder. Hansje stond symbool voor de ongeboren vrucht in de moederschoot, die dan zonder problemen geboren zou worden. De Hansjesbeker ging rond en iedereen dronk op een goed verloop van de zwangerschap en de bevalling onder het zingen van: "men drinkt, als 't komt te pas, kaneelwijn frisch en helder, geluk aan de echtgenoot met Hansje in de kelder". Het was een uitstekende manier om zo in ruimere kring uiting te geven aan de komende blijde gebeurtenis zonder dat de kinderen het begrepen. Naast Hansje in de kelder gebruikte men ook nog andere uitdrukkingen; Maiken in het Schapraiken, het Kindeken in het spindeken of het Bolleken in het holleken.

Onder scheepsbouwers was het de gewoonte om drie keer op de aanstaande geboorte te drinken. De eerste keer na drie maanden op een vruchtbare bodem en op een gezegende lading, de tweede keer in de zesde maand op Hansje in de kelder en in de laatste drie maanden op het aflopen van het scheepje. Voor dit doel gebruikte men een speciale gegraveerde beker. De afbeelding op de beker toonde een scheepje met een cupidootje als roerganger, dat te water werd gelaten. In de kringen van de scheepsbouwers werd samen met de doop van het kind ook een schip gedoopt.

Aan het begin van de achttiende eeuw raakte het gebruik van de zilveren Hansjesbeker steeds meer uit de mode. Men stapte over op een glazen kelk waarop Hansje naast een wijnavat stond afgebeeld of waarop "goet zoeces van de kraamvrouw" werd gegraveerd.

In Leiden bestond een geheel eigen gebruik om de komst van een kind aan te kondigen. Daar braadde men een stuk vlees in de vorm van een cupido en verstopte die in een gestoofde kool of een krop sla. Tijdens een maaltijd met familie en vrienden werd dit aan de moeder opgediend. Ook is Hansje in de kelder een drankje om de zwangerschap te vieren. Uiteraard waren deze gebruiken niet weggelegd voor de arme mensen.

Een jongen of een meisje?

Eén van de eerste vragen die men bij een geboorte stelt, is: Wat is het, een jongen of een meisje? Het simpele gegeven van jongetje of meisje zijn heeft altijd een grote invloed gehad op de levensloop van het kind. Niet zelden werd in vroeger tijd een meisje met aanzienlijk minder vreugde verwelkomd dan een jongetje. Van een jongen werd immers verwacht dat hij later de nieuwe stamhouder en kostwinner zou zijn. Om het lot gunstig te stemmen schreef men in de achttiende eeuw stevige kost voor aan zwangere vrouwen. Dan zou ze zeker moeder worden van een zoon. Men dacht ook in die tijd dat de vrouw een jongen zou baren als ze tijdens de bevruchting op haar rechterzij lag, en een meisje als ze op de linkerzij lag. Ook was men ervan overtuigd dat je al voor de geboorte kon weten of het een zoon of een dochter zou worden. Een jongetje bewoog meer, en de buik was het dikst aan de rechterkant, ook wel de gelukkige kant genoemd.

Een aanstaande moeder zou in het geval van een jongetje vaker haar rechtervoet voor zetten, vaker met de rechterhand iets pakken, en haar rechterborst zou iets groter zijn. Daarnaast werd een zoon verwacht als de melk zo dik was dat een druppel in een glas water kwam bovendrijven of op een koude steen niet vervloeide. Hield men een zoutkorrel tegen de tepel van de aanstaande moeder en smolt het zout niet, dan kreeg men een zoon. Ook was er een test met het poeder van verbrande slakkehuizen. Men strooide wat poeder op de urine van de zwangere vrouw, zakte het poeder naar de bodem, dan wordt het een jongen; blijft het drijven, dan kan men een meisje verwelkomen. Naast allerlei testmethoden om het geslacht van de ongeboren baby vast te stellen, dacht men ook van het gezicht van de aanstaande moeder te kunnen aflezen wat het ging worden.

*Die van een soontje zwanger gaat,
Heeft wel een schoon en blij gelaat.
Maar gaat zij van een meisje swaer,
Soo is haar wesen niet te klaar.*

Jacob Cats.

Denkbeelden over voeding waren ook zeer populair, in Tilburg leefde eind van de negentiende eeuw het idee dat de aanstaande moeder veel uitgeperste citroenen moest eten voor een meisje en veel apenoten als ze liever een jongen had. Een waarzegster kon het geslacht van het kind voorspellen. Als ze tegen de aanstaande ouders beweerde dat het een meisje zou worden, dan schreef ze in haar boek dat ze voorspeld had dat het een jongen zou worden! Was het dan geen meisje maar een jongetje, dan kwamen de ouders klagen, en dan kon zij met haar boek bewijzen dat het een jongetje zou zijn. De ouders hadden haar dan verkeerd begrepen! Zo had ze dus altijd gelijk.

Wassende en krimpende maan

Vroeger dacht men dat als de bevalling te vroeg begon, het vast een meisje zou zijn, want die komen uit vrouwelijke nieuwsgierigheid eerder. De maan speelt ook een rol bij de bepaling van het geslacht van de baby. Een bevalling bij wassende maan betekende een jongen en betekende ook dat het volgende kind dat werd geboren van hetzelfde geslacht zou zijn. Bij krimpende maan werd het een meisje. Vandaag de dag kunnen we via een vruchtwateronderzoek al in een pril stadium van de ontwikkeling vaststellen wat het geslacht is van de ongeboren baby.

In gezegende toestand

Volgens het volksgeloof beïnvloedde het gedrag van de aanstaande moeder haar nog ongeboren kind. Zo verklaarde men de aangeboren afwijkingen ofwel "monstergeboorten". Omgekeerd kon het kind het gedrag van de moeder tijdens de zwangerschap beïnvloeden door het opwekken van zwangerschapslusten. Hiermee gaf de ongeboren baby aan wat hij nodig had en dwong door die onweerstaanbare lusten de moeder ertoe hem dit te geven.

Het is algemeen bekend dat zwangere vrouwen er soms vreemde eetgewoonten op na houden. Wie kent niet de verhalen over de onverzadigbare lust haringen en augurken te eten. Behalve trek in bepaalde etenswaren krijgen zwangere vrouwen ook soms enorme zin tot stelen; deze wensen werden in het verleden beschouwd als wensen van het ongeboren kind, waaraan men moest voldoen, wilde het kind niets te kort komen. De aanstaande vader moest ervoor zorgen dat zijn vrouw kreeg waar zij om vroeg, anders zou het kind kunnen sterven. Zo deed in de zestiende eeuw het verhaal de ronde over een zwangere vrouw die op straat liep met haar man en de bakker aan het werk zag. Ze kreeg een onbedwingbare lust de man in zijn arm te bijten! De man legde de bakker uit wat er aan de hand was, en de man wilde wel meewerken. Een week later gebeurde hetzelfde, maar bij de derde keer vond de bakker het welletjes. Hij weigerde zich nogmaals te laten bijten. Later beviel de vrouw van twee gezonde kinderen en een doodgeboren baby. Minder dramatisch bestond ook, als men een zwangere vrouw geen aardbeien gaf bij lust, dan werd het kind geboren met wijnvlekken. In een medisch boek uit 1650 word melding gemaakt van een zwangere vrouw die tijdens haar zwangerschap, zonder ziek te worden "als een ongetoomd paerd" 1400 haringen had gegeten!. Het geloof dat de zwangerschapslusten aangaven wat de baby nodig had, hield tot in de jaren vijftig stand.

Verlangen naar een mooi kindje

Wat een vrouw tijdens de verwekking van het kind zag, zou het uiterlijk van de kleine bepalen. In de middeleeuwen geloofde men al dat lelijke mensen een mooi kind konden krijgen wanneer zij een mooi portretje in de bedstee zouden hangen. Later voegde men er aan toe dat het kijken naar vooral "verkeerde" dingen een negatief effect had op de baby. Ook spotten met of lachen om geestelijk of lichamelijk gehandicapten was voor een zwangere vrouw volstrekt uit den boze. Zij zou dan zeker bevallen van een gehandicapt kind. Hevige emoties, vooral schrik konden leiden tot monstergeboorten. Tot ver in de achttiende eeuw waren veel artsen overtuigd van het verband tussen aan de ene kant het kijken naar verkeerde dingen of het doormaken van heftige emoties en aan de andere kant het uiterlijk van het kind. Later werden deze verhalen beschouwd als volksgeloof en bakerpraatjes.

Een hazelip kreeg het kind als de moeder was geschrokken van een haas. Een Siamese tweeling van het kijken naar parende honden. De baby kreeg rimpelige handjes van de was doen, je haar knippen tijdens de zwangerschap gaf een kale baby. Huilen kon een baby met rode oogjes geven. Een vrolijke of droevige stemming had een overeenkomstige invloed op het karakter van het kind.

- wordt vervolgd -

Marian Groot - van der Hoofd

FAMILIEBERICHTEN EN MEDEDELINGEN

Vlaardingen, 24 april 1995

Mevrouw Dorsman-Vink, de lezeres van het familieblad Sparreboom, is overleden.

DANKBETUIGING

Langs deze weg willen wij u allen hartelijk danken voor alle gelukwensen op welke wijze dan ook bij onze 60 jarige trouwdag

Pieter en Johanna Sparreboom

7 augustus 1995

Vol nieuwsgierigheid verwacht
en uit liefde gecoren ...

Dolblij zijn wij met de geboorte van ons eerste kindje

Jari

Arjo & Marlies Baart

Graag even bellen voor een bezoekje, 01110-16858.

Tijdens de bestuursvergadering op 11-2-95 t.h.v. de secretaris Mr. C. Sparreboom, heeft de voorzitter aan mevrouw F.J. Sparreboom (als dank voor haar inspanningen als redactrice) een ingebonden boekwerk van alle nummers van het familieblad aangeboden namens het bestuur. Voor f 35,- kunt ook u in het bezit komen van een ingebonden exemplaar. Hoe mooi zo'n bundeling er uitziet? Op 30 september a.s. kunt u het resultaat bewonderen.

Onder kop: "Onze collectie familiebladen groeit verheugend" is in "Gens Nostra", het maandblad der Nederlandse Genealogen Verenigingen voor het eerst melding gemaakt van het bestaan van ons familieblad.

In onze paaseditie stonden twee gedichten: "Lentemijmering" ondertekend met "Joy", en "Voorouders" ondertekend met "Carla". Naspeuring omtrent identiteit van beide dames leverde weinig of niets op. Deze keer wederom twee gedichten en een amusant stukje van Joy, getiteld "Cappuccino".

DAMES, WIE, WAT EN WAAR ZIJT GIJ?!

CAPPUCCINO

"Mam, mogen we een ijsje?"

De kinderen hebben "HIER IJS"

op het loketraam van het dorpscafeetje
met terras weer eerder ontdekt dan ik.

Op het mooi geschilderde uithangbord boven de deur staat de naam "De Vier Sparren". Met geen mogelijkheid kan ik de herkomst van deze naam ontdekken, het moet lang geleden zijn geweest. Ik zie zelfs geen vier stronken. Toch, vanwege enige verwantschap met onze familienaam lijkt het me een leuk idee om hier een ijsje voor de kinderen te kopen.

Door het open ijsraam zie ik het interieur van de zaak nogal schimmig. Vanwege de felle avondzon. Een grote dikbuikige waard is een imposante schaduw die een even imposant dienblad met allerlei onduidelijke versnaperingen torst.

Gewoon ober kan hij nooit zijn. De minzame houding waarmee hij tussen de tafeltjes schrijdt, zegt meteen dat dit zijn etablissement is. Op het moment staat er geen bediening achter "HIER IJS", maar er is zo'n belletje waarmee je iemand kunt roepen.

Aan de ene kant heb ik altijd een "Alladin met de wonderlamp" gevoel in zo'n situatie; aan de andere kant vind ik het toch ook iets genants hebben. Als ik bel, verschijnt een dienstbare. Beetje feodaal.

In de hoop dat ik gewoon ontdekt zal worden, besluit ik nog even te wachten met het gebruik van de bel; de kinderen hebben toch hun keus nog niet gemaakt.

Ik tuur de schemerige ruimte in en probeer alvast door mijn priemende ogen op hem te richten, de aandacht van de waard te trekken. Het lukt, hij kijkt mijn kant uit. En nog een keer. Alleen, om de een of andere reden, sta ik er gewoon niet. Ik weet dat hij me ziet, maar er is geen teken dat hij er zo aan zal komen. Normaal gesproken maken zulke dingen me hels, nu blijf ik kalm. Tenslotte vier ik vakantie.

"Mam, ik neem een Calippo".

"En ik wil die, met chocolade er omheen," wijst mijn dochttertje. Weer priem ik in de richting van de waard. Weer kijkt hij en weer sta ik er niet.

"Tring!"

Mijn geduld is op. Wij willen ijs!

De waard kijkt en gaat door met waar hij mee bezig is.

"Komt er niemand mam? Bel nog eens." De hand van mijn zoon hangt al boven de bel.

"Wacht nog even," sis ik, "die meneer is bezig."

Een ander zal waarschijnlijk al weggegaan zijn, maar ik krijg het gevoel dat dit een soort krachtmeting is en dat ik die moet winnen.

Hij komt eraan, gaat vierkant achter het ijsloket staan, plant zijn armen wijd op de toonbank.

"U ziet toch dat ik bezig ben?"

"Goedenavond. Dan moet u die bel maar weghalen," waag ik.

"Nou, wat zal het zijn?"

Ik geef de bestelling op en kijk hoe hij koninklijk naar de vrieskist beweegt. Zijn rug toont een en al verontwaardiging omdat hij door twee onbenullige ijsjes uit zijn functie van waard is gehaald.

Met een zucht doet hij het deksel open gaat verveeld boven de koude inhoud van de kist hangen.

"Die Calippo, welke smaak moet dat zijn?"

Vragend kijk ik mijn zoon aan.

"Jaháá, want we hebben drie smaken, hè. En die staan dus wèl op dat bord."

O jee!

"We hadden niet gezien dat er verschillende smaken waren, mij zoon kijkt nog even," doe ik opgewekt.

"Jaháá, dat bord hebben we niet voor niets natuurlijk, hè."

Trommelende waardvingers op de rand van de vrieskist.

"Citroen", zegt mijn zoon.

"Citroen", knik ik naar de waard.

Wij mogen ons zeer gelukkig prijzen met zoveel welwillendheid, zie ik als hij met de ijsjes komt.

"Het stáát hier hè". Op het bord wijzend.

"Tja, dat hadden wij dus éven niet gezien, menéér". Het gaat me nu vervelen.

"Maar het stáát er wèl".

"We zijn er toch prima uitgekomen?" Ik betaal en schenk hem mijn liefste lach.

Hij klinkt zuurzoet als hij groet: dag mevrouw, dag jongens".

Ineens voel ik een plaagduiveltje.

"Kom jongens, we blijven nog even op dit terras. Ik heb trek in cappuccino".

We zoeken een tafeltje uit waarop ik meteen wat kleine aankopen leg, en bereid me voor op lang wachten.

Ik blijk buiten de waard te hebben gerekend want in no time torent hij hoog boven me uit.

"Wat zal het zijn?"

"Een cappuccino alstublieft".

Een triomfantelijke flikkering in zijn ogen.

"Hier hebben we alleen gewóne koffie. Wij doen niet aan buitensporigheden". Zijn uitgestreken kop telt één punt voor hem.

Ik kan er niets aan doen dat ik bij bepaalde types of situaties soms wat banale gedachtensprongen krijg.

Ineens zie ik de waard in de sponde, mét zijn waardin. Na veertig jaar eentonig liefdesleven waagt zij het te opperen of iets anders misschien wat afwisseling zou kunnen brengen.

"We doen het alleen gewóon. Ik hou niet van buitensporigheden".

"Geeft u mij maar gewone koffie. Hoe gewoner, hoe lekkerder".

Omdat hij de waard is en op een bepaalde manier zijn gasten vertrouwt, kijkt hij mij argwanend aan. Maar ik knik op mijn allervriendelijkst.

Als hij met de koffie komt, haal ik snel de gekochte spulletjes van tafel. Ik zal hem voor zijn.

"Jaháá, u moet dat wel even weghalen hè, want zo kan ik niets neerzetten natuurlijk".

Dat had ik kunnen weten.

"Kan ik meteen afrekenen?"

"Jaháá, dat kan wel". Vanaf grote hoogte knikt hij, noemt het bedrag.

"Laat u zo maar zitten". Expres geef ik hem een iets te grote fooi en een stralende lach.

Ik noteer verwarring.

Hij draait zich om en knalt meteen tegen één van zijn parasols. Dat is twee punten waard.

Heb ik toch nog gewonnen.

Laatste blik op het bord met "De Vier Sparren".

Waar haalt die kerel de brutaliteit vandaan om onder zo'n illuster opschrift een dergelijke knoeiboel te runnen?

Er stopt een auto. Een heer, die het prototype zou kunnen zijn van mijn eigen tak, stapt uit, samen met drie jongens gezegend met eenzelfde profiel.

Ze glimlachen naar me en betreden via de dienstingang het café.

Alles is me duidelijk.

Die naam klopt.

Moet zo blijven.

Behalve de waard.

Joy.

"SPARREHOLM"

Vakantie verhalen
van anderen
anhoren is
doorgaans een
buitengewoon
vermoeiende
bezigheid. Erger
nog wordt het als
door de Spaanse zon
gebruinde kennissen
zelfs bereid zijn hun
dia's te vertonen.
Veel later, op het
moment dat je
denkt: ze moeten nu
wel zo'n beetje aan
hun laatste plaatjes
toe zijn, straks mag
het licht weer aan,
zegt je gastheer:

"Die van vorig jaar zijn ook best leuk. Zullen we nog even doorgaan?"

Je knikt machteloos, omdat het volgens ongeschreven regels nog te vroeg is de aftocht te blazen.

Die van vorig jaar gaan over hetzelfde.

Caravan zonder voortent - caravan met voortent - Truus ontwaakt - Truus in bikini - Truus zonder bikini - Truus heft glas met campari - Truus eet paella - Truus omstrengelt campingbaas (moordvent) - Truus in de branding - Truus niet in de branding - Truus en Arie samen (genomen door bereidwillige Hollander met peperdure Jaguar) - doorkijkje caravan - Truus danst samba met kalende, doch zeer gevatte zakenman uit Amsterdam - caravan ontkoppeld - caravan aangekoppeld, en ga zo maar door. U bent ongetwijfeld mans genoeg het kijkenot een ellenlang vervolg te geven.

Deze zomer naar Scandinavië geweest.

Ook foto's gemaakt.

En ik zal u niet vervelen met plaatjes en verhalen over interessante belevenissen. Slechts één voorval moet ik aan u kwijt. Omdat het iets te maken heeft met onze naam.

Miep en Jan, onze genealogen, hebben tijdens hun Zwedenvakantie in '91 al eerder met de gravennaam "Sparre" van doen gehad.

Hun speurtocht naar een eventueel verwantschap met de gewone Hollandse Sparrebomen liep op een teleurstelling uit. (zie familieblad jaargang 2, afl. 3, blz. 88).

Toen wij tijdens onze tocht door Zweden dan ook op een dorp aanreden met de welluidende naam "Sparreholm", waren wij zeer benieuwd of Miep en Jan van het bestaan op de hoogte waren.

"Nee", moest Jan tijdens de laatste vergadering wat sip toegeven, "daar is dus niets van bekend".

Ik citeer mijn vakantienotities van 14 juni 1995 (dus toch nog een beetje plaatjes kijken)

De dag begint warm. Als we wegrijden lijkt het of de zon ieder moment kan doorbreken. In Strängnäs, onze eerste stopplaats, is er aan het broeierige weerbeeld echter nog niets veranderd. We beklimmen een heuvel en bezichtigen de domkerk, die evenals alle andere Zweedse kerken prachtige kunstvoorwerpen en relikwieën in zich bergt.

Dan een korte wandeling langs de bezienswaardigheden van de stad, om tenslotte, wellicht nog wat vroeg, in een Chinees restaurant een echt uitstekende lunch te gebruiken (f 12,= p.p.!).

Ongeveer een uur later belanden we in Sparreholm. Alleen al vanwege de naam hebben we er een behoorlijke omweg voor gemaakt. "Sparreholm" is niet alleen een dorp, het is ook een slot, idyllisch verpakt in weelderig groen.

We proberen een tuinman aan te spreken om iets meer over de naam en de geschiedenis van de toch wel frappante overeenkomst met "Sparreboom" aan de weet te komen. Deze man stelt in dit opzicht teleur. Hij spreekt geen Engels, zeker geen Hollands, en misschien nauwelijks Zweeds. Verderop, bij de stallen, staat een drietal mannen bij een met zorg gepoetste auto. We nemen ons voor hen brutaalweg te passeren om eerst de achterliggende tuin te bezichtigen. Terug zouden we altijd nog een praatje kunnen beginnen. Ze knikken ons toe. Zouden Sparrebomen toch iets specifiek hebben, iets gemeenschappelijks waaraan ze elkaar herkennen? De hoop op een band blijft, omdat ze ons niet weggagen.

Als we naar de stallen terugkeren is er niemand meer. Een wandeling rond het kasteel levert niets op, het lijkt of er over onze aanwezigheid is nagedacht en iedereen zich derhalve als een haas uit de voeten heeft gemaakt.

- "U komt uit Holland? Bewaar me, zeg! U bent de zevende Sparreboom vandaag. Nee meneer, géén familie. Er is geen enkele verwantschap. Gode zij dank, zou ik bijna zeggen. Maak uw foto's en verdwijn van ons landgoed. Spit in uw eigen land maar naar adellijke afkomst, al lijkt ons de kans op succes gering. En laat ons met rust".-

De hitte wordt ondraaglijk. Niet gedacht van Zweden.

En dan die ellendige muskieten! We rijden via de oprijlaan terug naar de entree, waar we al eerder het bord met het opschrift "Sparreholms Slott" hadden gezien.

Om toch nog een graantje mee te pikken geven we ons over aan valsheid in geschrifte.

Ik moet van mijn beide zoons het bord omvatten, zodanig dat de "L" wordt afgedekt, waardoor men op die plaats een "O" zou kunnen vermoeden. En de "H" later op de foto omvormen tot "B" is een fluitje van een cent. Verbolgen om zoveel bedrog ondernemen de Zweedse muggen een aanval van ongekennde proporties; binnen enkele seconden hebben mijn gezicht en mijn handen de structuur van een maanlandschap.

"Schiet op", roep ik vanuit het struikgewas, "ik word afgemaakt".

"Iets naar links", vinden mijn zoons, "en hoger".

"Zo?"

"Iets naar rechts".

De foto ligt voor me. Ik kijk er naar en zie dat ik nog grijs. Toch niet te geloven?

Iemand zei mij kortgeleden dat ik wat meer moeite had moeten nemen om achter de waarheid te komen. Ik heb dat beaamd.

Nu vind ik dat we juist hebben gehandeld. Want de illusie is er nog steeds.

Die adellijke Zweedse Sparren?

Zou best eens familie kunnen zijn.

KÖNIG - KONING - KING

Terwijl hun dames een laatste robber bridge uitspeelden, zaten vier heren met een glas goede wijn in de bar van het luxe cruiseschip "Rheinkönigin" ergens boven Koblenz in het land van de Lorelei en de Nibelungen. Het gesprek kwam op namen: achternamen, voornamen, bijnamen. Voor drie van hen - Jansen, Van Utrecht en De Boer - was de herkomst van hun achternaam wel duidelijk. Maar met de vierde lag dat niet zo voor de hand.

- "Heet jij De Koning omdat je voorvaderen werkelijk koning zijn geweest?", vroeg één van de anderen lachend.

- "Nee, dat denk ik niet", was het bescheiden antwoord. "Wij zeggen altijd maar dat onze familie die naam heeft gekregen omdat een van mijn voorvaderen ergens in uitblonk. Misschien was hij wel schutterskoning - maar het zou ook kunnen zijn, dat hij iedereen versloeg met vuistvechten of jeneverdrinken!"

- "Hebben jullie nooit geprobeerd om dat na te pluizen?"

- "Dat zou niet gemakkelijk zijn, want heel wat mensen heten De Koning. Als je een naam draagt die weinig voorkomt, ligt het veel eenvoudiger. Neem bijvoorbeeld de familie van mijn moeder. Haar meisjesnaam was Sparreboom, een achternaam die weinig mensen dragen. Daarom was het voor die familie vrij eenvoudig om elf generaties terug te traceren - tot voorvader Adriaen in 1540 toe".

De dames hadden hun bridge gestaakt en de heren stelden voor samen nog een glas te drinken. Na even bijpraten kwam de vraag of die familie toen al zo heette.

- "Inderdaad, Adriaen woonde in IJsselmonde, even ten zuiden van Rotterdam, waar je nu de meeste leden van de familie nog altijd aantreft".

- "Vreemd lijkt me dat", vond een van het gezelschap. "Waar kwam die naam vandaan? Er groeiden daar in de polder toch geen bossen - en zeker geen sparren of dennen?"

- "Dat is nog steeds een mysterie. Het meest waarschijnlijk is wel, dat Adriaen te maken had met houtzagerijtjes, die daar toen al bestonden. Misschien ging onze stamovergrootvader wel met een schip de Rijn op en kocht hij in deze omgeving sparren om er masten van te maken".

- "Stamovergrootvader?" - de dames hadden die titel nog nooit gehoord. "Bestaat er voor elke generatie dan een andere aanduiding in een stamboom?"

- "Jazeker. Over 512 generaties zal jij voor je afstammelingen hoogopperaartsvooredelstamhoudbetovergrootmoeder zijn".

- "Wat zeg je?"

- "Hoog-opper-aarts-voor-edel-stamhoud-bet-over-grootmoeder!"

- "Gelukkig zal ik dat niet meer meemaken! Ik zie zo'n kind al voor me staan en proberen beleefd te wezen!"

Achter hen ging de deur van de bar open.

- "Ah! Alles wel aan boord, kapitein? Kom er nog even bijzitten voor een glas wijn! Wij praten over namen en wij vroegen ons juist af, hoe de familie De Koning aan die naam is gekomen".

Een van de dames kwam met een heel romantisch idee:

- "Ik heb in de laatste dagen allerlei sagen gelezen uit de tijd van de Nibelungen en zo. Toen waren er hier veel koningen, ieder met een eigen rijkje. Zou zo'n koning niet jouw voorvader kunnen zijn?"

- "Als het dan maar niet Koning Meinhardt von Eisenstein was", bracht de gezagvoerder in het midden.

- "Waarom niet, kapitein? Die komt trouwens in mijn boek helemaal niet voor!"

- "Dat verbaast me niet, mevrouw. Die koning was wel de ergste van alle rovers en plundersaars die hier ooit hebben geleefd. Meestal was hij bezig om schepen aan te vallen of om zijn burenen te bestelen. En als hij eens thuis was, liet hij geen gelegenheid voorbij gaan om gebruik te maken van het Jus Primae Noctis. Vandaar dat schrijver hem doodzwegen".

- "Wat bedoelt u met dat laatste? Die uitdrukking heb ik nooit eerder gehoord".

De heren wilden haar wel inlichten:

- "Dat is het oude recht van de landheer om van zijn onderdanen te eisen dat hun bruid de eerste huwelijksnacht doorbrengt met hemzelf of met één van zijn zonen - hoewel dat soms kon worden afgekocht, als de koning slecht bij kas zat".

Een ander borduurde verder:

- "Zou het dan niet zó gegaan kunnen zijn, dat een onwettig kind van zo'n koning in het gewone leven Hans of Karl of Heinz "des Königs" werd genoemd? Als zo iemand dan in Holland terecht kwam, zou het wel "De Koning" kunnen zijn geworden - en daarmee zijn achternaam". De mogelijke afstammeling van één van die ondeugende koningen had er geen problemen mee!

In de loop van de volgende morgen kwam de kapitein het zonnedeck op met een boek in de hand.

- "Kijk, meneer De Koning", zei hij, "hierin heb ik de verhalen gevonden over 'Eisenstein', die niet in de toeristeninformatie staan. Misschien vindt u er wel een aanwijzing in over uw afstamming".

Ook op een zonnige dag in het mooie Rijndal bleken die verhalen behoorlijk huiveringwekkend te zijn. Het leek wel of die koning Meinhardt alle mogelijke misdaden had begaan en toen nog een paar nieuwe had uitgevonden. Ook stond erin, hoe in de wijde omgeving van Eisenstein wordt verteld, dat hij zelfs de Lorelei in zijn macht heeft. Wanneer zij de bemanning van een schip met haar gezang en haar schoonheid betovert, zodat die schipbreuk lijdt en verdrinkt, dan is dat om die koning nog meer rekruten te bezorgen!

Die avond aan de bar ging het gesprek over een ander aspect van namen:

- "Toen wij hier aan boord kennis hadden gemaakt en voornamen gingen gebruiken, zei jij dat je "King" heet. Sta je werkelijk zo ingeschreven in de burgerlijke stand?"

- "Nee, dat King is een bijnaam. Ook al noemt niemand mij zo, officieel heet ik Meindert - een naam die al generaties lang in onze familie voorkomt".

- "Eigenlijk wel een mooie naam", vond een van de dames. "Weet je ook wat die betekent?"

- "Ik heb het eens nagekeken. Meindert zou volgens de boeken afgeleid zijn van Meinhardt en die naam zou verwijzen naar "wijsheid" en "geestelijke kracht". Maar nu kom ik ineens Koning Meinhardt tegen, die kennelijk wel andere karaktertrekken had!"

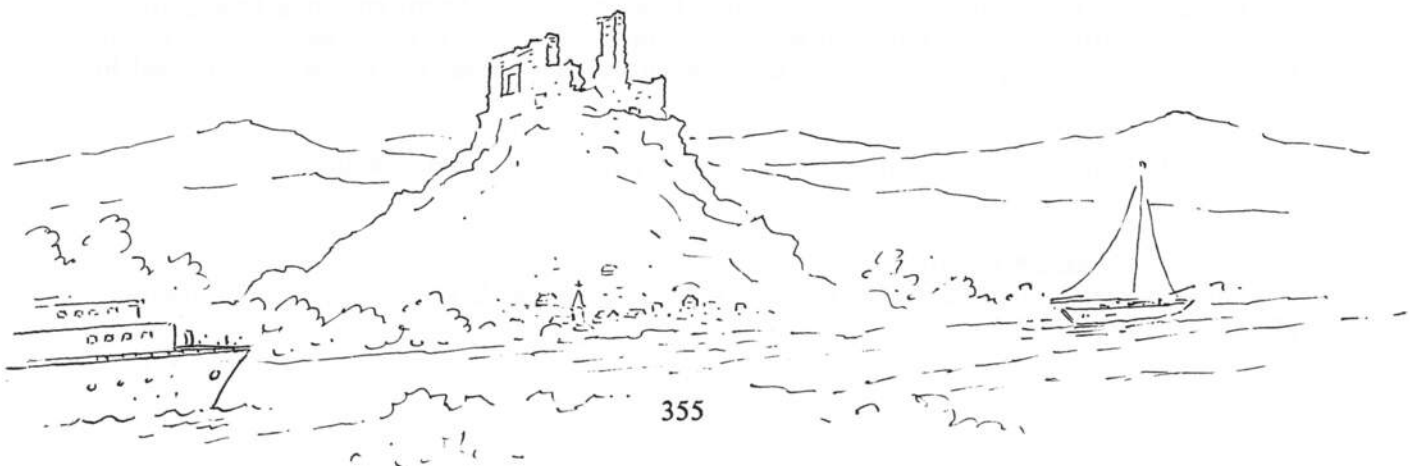
- "Heb je daarom die bijnaam verzonnen?"

- "Toch niet. Ik heb die gekregen van een leraar. Mijn oudere broer heeft indertijd door een verhuizing een jaar verloren en zo kwamen wij in dezelfde klas terecht. Later, op de HTS, dreigde er verwarring te ontstaan, wat dat was in de tijd toen leerlingen nog met hun achternaam werden aangesproken. Een leraar begon mij daarom "King" te noemen. Studiegenoten namen het over en mijn eigenlijke naam raakte uiteindelijk helemaal op de achtergrond.

Men praatte nog een paar glazen lang door over zaken tot het weer tijd werd om te gaan rusten. De kapitein liep even met King mee.

- "Misschien krijgt u vannacht wel het bewijs dat u afstamt van die koning Meinhardt", zei hij. "Over een paar uur varen wij langs de ruïne van slot Eisenstein! Bovendien is het vannacht volle maan en dan komen volgens het volksgeloof alle spoken uit hun hollen!"

- "Ik ben niet iemand die gauw slapeloze nachten krijgt", was het antwoord, "maar nieuwsgierig ben ik wel. Dus als die Meinhardt hier inderdaad rondspookt, wil ik hem graag ontmoeten!"

Zoals altijd viel King binnen een paar minuten in slaap. Maar tegen zijn gewoonte in was hij niet lang daarna plotseling weer klaarwakker. De verlichte wijzers van zijn wekkertje wezen middernacht. Hij knipperde even met de ogen - en ineens zag hij haar staan naast kooi: een jonge vrouw, gekleed als een adellijke dame uit oude sagen. Prachtig asblond haar onder een hoge muts-met-wimpel; korenbloemblauwe ogen in een lief gezichtje. Zij wenkte hem. - "Kom, de koning verwacht u!"

Hij stond geruisloos op en volgde haar de lange gang af en de eetzaal door tot aan de deur naar het voordek. Daarbuiten in het maanlicht stond Koning Meinhardt! King voelde een vreemde kracht die hem wilde dwingen de deur te openen en zijn noodlot tegemoet te gaan - maar een hand op zijn arm hield hem tegen. Wilde die jonge vrouw hem ergens voor behoeden? Hij keek opzij - zij was er niet meer! De hand behoorde aan een fors gebouwde man in de kleding van een gegoede burger van lang geleden. Een paar heldere ogen boven een rossige ringbaard gaven de indruk van een vriendelijk, maar ook moedig en vastbesloten man. In zijn handen hield hij de stam van een stevige jonge spar.

- "Jij blijft hier", zei hij grimmig. "Met die man daarbuiten heb ik nog een sparretje te schillen. Wat hij gedaan heeft, vraagt om een tweekamp tussen ons beiden alleen!" Zonder de deur te openen stapte hij dwars door de scheepswand het voordek op en stond daar met zijn spar stevig aan de voet.

- "Meinhardt! Vier eeuwen geleden nam ik hier een scheepsjongen aan boord. In IJsselmonde stichtte hij een gezin. Later was hij mijn schipper - tot jij hem vermoorde! 'Jacob des Königs' heette hij. Trek dat zwaard! Ik, burger Adriaen, daag je uit, ook al noem jij je koning!" Wat er ook van Meinhardt gezegd kon worden, een lafaard was hij niet.

- "Kom maar mannetje", gromde hij, "dan heb ik er straks niet één, maar twee mannen bij voor mijn leger!" Met het grote slagzwaard geheven, stormde hij vooruit. Maar Adriaen had geleerd om te vechten. Met beide handen ver uit elkaar om zijn spar geklemd, bracht hij die omhoog om de slag op te vangen. Keer op keer viel Meinhardt aan, maar steeds weer blokkeerde de sterke, buigzame sparrestam zijn zwaard. Higgend vochten de mannen verder. Adriaen liep een wond op in zijn wang, waar het zwaard langs hem was geschampt. Meinhardts harnas toonde deuken en butsen waar de stam met de volle kracht van twee gespierde armen was neergekomen. Eindelijk trof Adriaen zijn tegenstander met een dreunende slag op zijn helm. Meinhardt voelde dat hij het niet lang meer vol kon houden. Nog zo'n klap en hij was verloren. Het slagzwaard ging omhoog voor een laatste, desperate aanval - maar niet meer zo snel als eerder. Adriaen zag zijn kans. Razendsnel veranderde hij de greep op zijn spar, maakte er een stormram van en sprong vooruit. Voor het neersuizende zwaard hem bereikte, bonkte de stam tegen Meinhardts borstkas. Hij wankelde achteruit; één van zijn sporen haakte in de ankerketting. Met een rauwe kreet sloeg hij overboord. Zijn zware harnas sleurde hem mee naar de bodem van de Rijn

- "Hebt u goed geslapen?", vroeg de kapitein de volgende morgen.

- "Jazeker, heel goed zelfs. U hebt uitstekende bedden hier aan boord en - nog belangrijker - een voortreffelijke wijn!" Verder zei King maar niets. Hij had die nacht gedroomd - of was het werkelijkheid? Hij heeft het nooit aan iemand verteld - maar die mooie hofdame zal hij niet vergeten!

En de beide families vragen zich nog altijd af, hoe zij aan hun naam zijn gekomen.

M. de Koning, jan.1994, Castricum.

(van deze donateur vindt u ook al kleine bijdragen: jaargang 2, afl. 3, blz. 88 en jaargang 3, afl. 2, blz. 141.)

- VI g Johannes Sparreboom, ged. IJsselmonde 20-12-1760, arbeider, overl. IJsselmonde 12-11-1843, tr.(1) Ridderkerk 3-7-1789 Pietertje Pijl, ged. Alblisserdam 6-11-1768, overl. IJsselmonde 17-11-1802, dr. van Jan Ariensz. Pijl en Klasina Dirkse Leentvaar.
Uit dit huwelijk:
1. Klaartje, ged. Ridderkerk 19-1-1791, volgt VII n.
 2. Clasiijntje, geb/ged. IJsselmonde 11/25-9-1792, overl. IJsselmonde 12-11-1794.
 3. Jan, geb/ged. IJsselmonde 10/14-9-1794, volgt VII o.
 4. Pieter, geb/ged. Ridderkerk/IJsselmonde 11/19-3-1797.
 5. Arie, geb/ged. IJsselmonde 7/10-3-1799, overl. IJsselmonde 14-8-1800.
 6. Klazina, geb/ged. IJsselmonde 4/15-5-1800, inlandsch kraamster, overl. Ridderkerk 1-7-1891, tr.(1) Rotterdam 19-8-1829 Evert Tieman, geb. Zierikzee 20-3-1784, zeeman, overl. 31-3-1837, zn. van Rasmus Tieman en Anna Ion, tr. (2) Rotterdam 4-10-1837 Teunis Muilwijk, geb. Sliedrecht 22-4-1800, duiker bij de rijksmarine, zn. van Jan Muilwijk en Pleuntje Teunisse Baan
 7. Pieter, geb. IJsselmonde 12-11-1802.
- Johannes Sparreboom, tr. (2) Oost-IJsselmonde 26-4-1807 Neeltje Wervelbos, ged. Hardinxveld 20-8-1774, dr. van Teunis Teunisz. Wervelbos en Marrigje Vervoren.
Uit dit huwelijk:
1. Marrigje, geb/ged. IJsselmonde 2/7-2-1808, volgt VII p.
- VII n. Klaartje Sparreboom, ged/geb. Ridderkerk 19-1-1791, arbeidster, overl. Ridderkerk 4-6-1875, tr. (1) IJsselmonde 21-7-1814 Pieter van Oossanen, geb/ged. Rijsoord 10/14-4-1793, overl. Ridderkerk 16-3-1831, zn. van Fop Jansz. van Oossanen en Willemijntje Handsmanse de Knijp.
Uit dit huwelijk:
1. Pieter Sparreboom, (bij geboorteaangifte Pieter van Oossanen) geb. IJsselmonde 12-9-1813, volgt VIII y.
 2. Jan, geb. Ridderkerk 3-5-1815, tr. Johanna van Driel.
 3. Pietertje, geb. Ridderkerk 7-12-1816, tr. Leendert Huyzer.
 4. Fop Cornelis, geb. Ridderkerk 22-7-1819, overl. Ridderkerk 7-11-1872, tr. Neeltje Kortland.
 5. Johannes, geb. Ridderkerk 12-8-1821, overl. Ridderkerk 5-1-1879, tr. (1) Maaïke van Gameren, tr. (2) Maria Koedood.
 6. Willemijntje, geb. Ridderkerk 9-6-1823, overl. Ridderkerk 10-8-1833.
 7. Willem, geb. IJsselmonde 5-9-1825.
 8. Hendrika, geb. Ridderkerk 24-9-1827, overl. Ridderkerk 15-4-1828.
 9. Hendrik, geb. Ridderkerk 22-1-1829.
- Klaartje Sparreboom, tr. (2) Ridderkerk 14-12-1832 Jacob Bijl, geb/ged. IJsselmonde 14-6/17-1-1796, zn. van Jan Bijl en Pietertje Schepen.
Uit dit huwelijk:
1. Jacoba, geb. Ridderkerk 17-4-1834, overl. Ridderkerk 19-4-1834.
 2. Jannigje, geb. Ridderkerk 31-5-1836, overl. Ridderkerk 4-6-1836.
- VIII y Pieter Sparreboom, geb. IJsselmonde 12-9-1813, arbeider, overl. Ridderkerk 27-1-1849, tr. Ridderkerk 13-8-1838 Neeltje de Jong, geb/ged. IJsselmonde 6/12-4-1807, overl. Ridderkerk 5-9-1880, dr. van Jacob Gerritsz. de Jong en Hendrijntje Aartse Drogendijk.
Uit dit huwelijk:
1. Hendrika, geb. Ridderkerk 14-3-1839, overl. Ridderkerk 16-3-1839.
 2. Pieter, geb. Ridderkerk 10-4-1840, volgt IX aa.
 3. Hendrijntje, geb. Ridderkerk 6-1-1844, overl. Ridderkerk 17-1-1849.
 4. Jacob, geb. Ridderkerk 28-1-1847, volgt IX ab.
- IX aa Pieter Sparreboom, geb. Ridderkerk 10-4-1840, scheepmaker, overl. Capelle a/d IJssel 24-12-1910, tr. Mijnsheerenland 5-5-1865 Hendrika Visser, geb. Krimpen a/d IJssel 21-3-1832, overl. Capelle a/d IJssel 11-4-1925, dr. van Engel Visser en Johanna Snoeij.
Uit dit huwelijk:
1. Johanna Pietertje, geb. Capelle a/d IJssel 4-5-1867, overl. Capelle a/d IJssel 6-1-1869.
 2. Johanna Pietertje, geb. Capelle a/d IJssel 21-10-1869, volgt X az.

3. Pieter Engel, geb. Capelle a/d IJssel 3-3-1873, agent levensv.mij-gemeentebode, tr. Capelle a/d IJssel 31-8-1911 Roelofffina Egberts, geb. Heedel 10-7-1888, dr. van Roelof Egberts en Helena van Schagen.
4. Cornelis Arie, geb. Capelle a/d IJssel 21-2-1876, melkboer- groentehandelaar, overl. Rotterdam 25-10-1946, tr. Krimpen a/d IJssel 1-12-1906 Dirkje Verhoek, geb. Krimpen a/d IJssel 16-1-1880.

X az Johanna Pietertje, geb. Capelle a/d IJssel 21-10-1869, overl. Capelle a/d IJssel 8-1-1945, tr. Capelle a/d IJssel 18-6-1891 Dirk van Halem, geb. Nieuwerkerk a/d IJssel 14-9-1867, sjouwerman scheepsbouw, overl. Rotterdam 5-12-1940, zn. van Gerrit van Halem en Saartje van de Ruit.

Uit dit huwelijk:

1. Saartje, geb. Capelle a/d IJssel 9-5-1892.
2. Pieter, geb. Capelle a/d IJssel 1-5-1894.
3. Gerrit, geb. Capelle a/d IJssel 3-6-1895.
4. Hendrika Johanna, geb. Capelle a/d IJssel 21-12-1896.
5. Dirk, geb. Capelle a/d IJssel 16-4-1899.
6. Johanna Pietertje, geb. Capelle a/d IJssel 18-12-1905.
7. Barbara Willemijntje, geb. Capelle a/d IJssel 3-3-1908.
8. Cornelis Arie, geb. Capelle a/d IJssel 13-12-1911.

IX ab Jacob Sparreboom, geb. Ridderkerk 28-1-1847, bierverkoper-huisknecht-aanspreker, overl. Haarlem 26-5-1908, tr. Haarlem 20-5-1874 Wilhelmina Augusta Elizabeth Scheuer, geb. Amsterdam, overl. Haarlem 26-3-1908, dr. van Jan August Scheuer en Wilhelmina Neumeijer.

Uit dit huwelijk:

1. Pieter August, geb. Haarlem 1-3-1875, volgt X ba.
2. Jacob Cornelis, geb. Haarlem 12-1-1877, volgt X bb.
3. August, geb. Haarlem 25-10-1878, overl. Haarlem 16-4-1901.
4. Louis Christiaan, geb. Haarlem 27-1-1880, overl. Haarlem 21-3-1880.
5. Johan Louis, geb. Haarlem 24-2-1881, overl. Haarlem 28-9-1881.
6. Wilhelm, geb. Haarlem 25-8-1882, overl. Haarlem 22-2-1885.
7. Wilhelm, geb. Haarlem 1-3-1885, volgt X bc.
8. Louis, geb. Haarlem ca 1887, overl. Haarlem 12-1-1888.
9. Johan Louis, geb. Haarlem 5-1-1890, volgt X bd.

X ba Pieter August Sparreboom, geb. Haarlem 1-3-1875, smid, overl. Haarlem 15-3-1939, tr. Haarlem 10-3-1897 Henriette Serné, geb. Haarlem 5-7-1875, dr. van Albertus Serné en Catharina Maria Lem.

Uit dit huwelijk:

1. Catharina Maria Wilhelmina, geb. Haarlem 10-11-1898, volgt XI ay.
2. Wilhelmina Augusta Elizabeth, geb. Haarlem 18-5-1900, overl. Amsterdam 14-4-1986, tr. Amsterdam Jan Arend Fitter, geb. Amsterdam 4-12-1888, overl. Amsterdam 6-1-1970.
3. Pieter August, geb. Haarlem 3-1-1904, volgt XI az.
4. Henri, geb. Haarlem 31-12-1909, volgt XI ba.

XI ay Catharina Maria Wilhelmina Sparreboom, geb. Haarlem 10-11-1898, overl. 's-Gravenhage 24-5-1987, tr. 's-Gravenhage 9-11-1921 Johan Raasveld.

Uit dit huwelijk:

1. Henri, geb. 's-Gravenhage 16-9-1922.
2. Jannetje Petronella, geb. 's-Gravenhage 19-12-1923.
3. Johan, geb. 's-Gravenhage 2-9-1931.

XI az. Pieter August Sparreboom, geb. Haarlem 3-1-1904, bleker-diamantslijper, tr. (1) Haarlem 30-12-1925 Jeanette van Straaten, geb. Schoten 6-7-1905, overl. Haarlem 4-5-1982, dr. van Bruno van Straaten en Adriana Elisabeth Smalen.

Uit dit huwelijk:

1. Pieter August, geb. Haarlem 10-6-1926, volgt XII u.
2. Jeanette, geb. Haarlem 5-8-1931, tr. 24-7-1954 G. Jonkhof.
3. Bertus, geb. Haarlem 31-5-1935, tr. 14-8-1958 B.C.F. Kensen.

XII u Pieter August, geb. Haarlem 10-6-1926, monteur-besteller PTT, overl. Haarlem 6-1-1980. tr. Haarlem 6-1-1954 Matthea Elisabeth Hetem, geb. Haarlem 15-4-1933.

Natuurlijk, MARJOLEIN BASTIN

Wekelijks
tekent en schrijft
Marjolein Bastin
over kleine
gebeurtenissen
in haar tuin
en rond haar huis.
Schitterende
natuurtekeningen
die het bewaren
meer dan waard
zijn. Goed idee:
stel uw eigen
Marjolein Bastin-
album samen!

Onze traditionele kerstboom is een fijnspar. En het kerstliedje „O denneboom, wat zijn uw kaarsjes wonderschoon“, klopt dus eigenlijk niet.

1 Het verschil tussen spar en den zit hem o.a. in de naalden. Een sparrenaald staat altijd alleen, een dennaald in paren. Er is zelfs een enelsbruggetje voor: Spar = Solo, Den = Duo.

2 Ook naaldbomen hebben bloemen. De mannelijke bloemen, kagjes, zijn bruineel, bij rijpheid geel.

3 De vrouwelijke bloemen zijn paarsrood. De kegeltjes staan rechtop en pas na de bloei gaan ze hangen.

4 De start van de Fijnspar. Over een paar jaar staat hij misschien al ergens in een kamer, vol ballen, slingers en engeltjes.

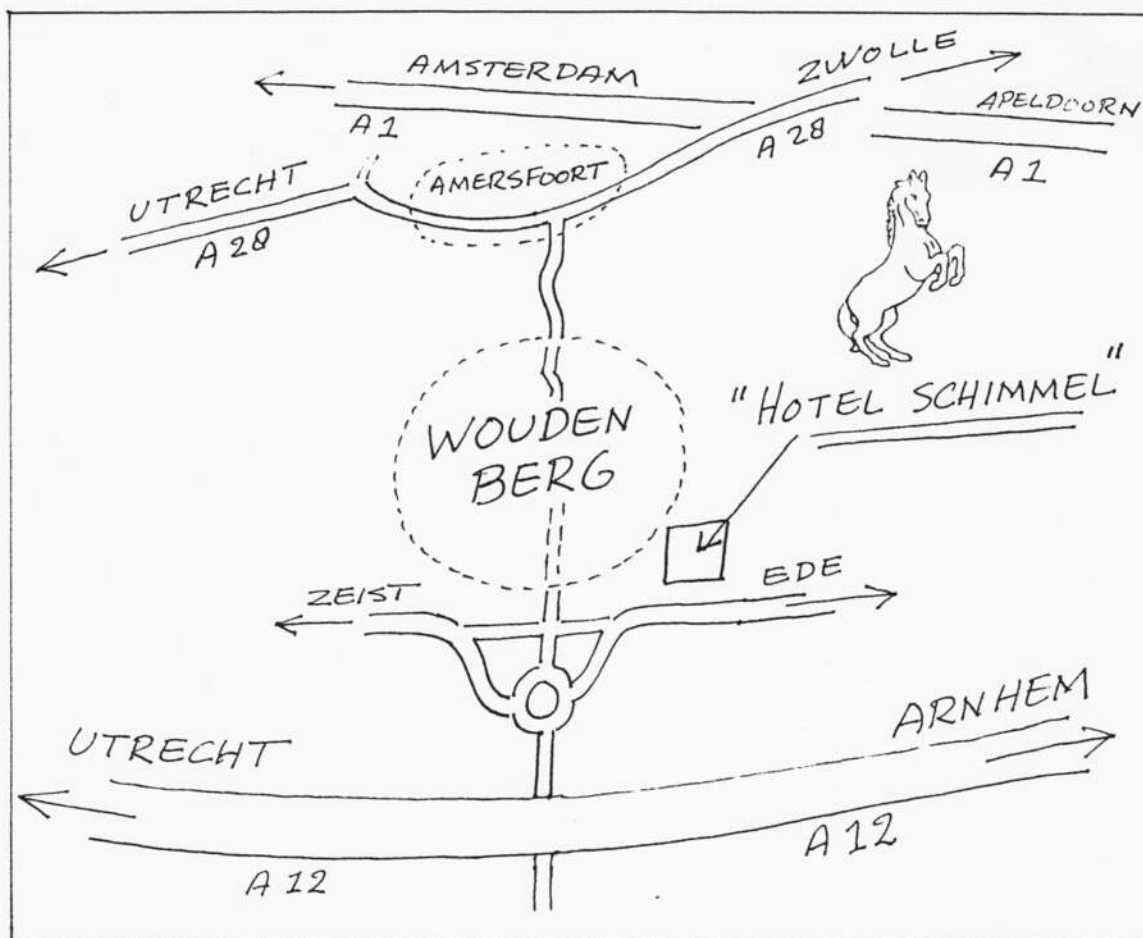
5 Aanvankelijk zijn de sparrekegels lichtgroen, in de loop van de zomer kleuren ze bruin.

6 Onder iedere schub rijpen naast elkaar twee zaadjes. Als het warm en droog is, beginnen de schubben te wijken en er duizenden honderden zaadjes naar beneden.

7 Eekhoorns zijn dol op sparrenaden, ze bijten de schubben van de kegel om erbij te kunnen.

FAMILIEREÛNIE

Routekaartje

vanaf treinstation Amersfoort overstappen op lijn 80 busdienst "Mitnet" - om half uur)

Geheugensteuntje

Op 30 september a.s. gaan wij naar **Hotel Schimmel**, Stationsweg Oost 243 in Woudenberg.

Het programma voor die dag wordt als volgt:

10.00 uur - 10.30 uur: Verwelkoming in Hotel Schimmel met koffie en petit four.

10.30 uur - uur: Welkomstwoord van de voorzitter;
Praatje van Jan Sparreboom.

13.00 uur - 14.00 uur: Desgewenst gezamenlijke koffietafel, bestaande uit diverse soorten brood, vleeswaren, kaas, kroket en koffie, thee of melk naar keuze.

14.00 uur - 15.00 uur: Mw. Dijker uit Leusden zal aan de hand van zelfgemaakte poppen iets vertellen over klederdrachten.

15.00 uur - 17.00 uur: Spellentijd voor jong en oud. Reuzensjoelbak, rodeospel, knikkerbak, ballenruif etc.

KERSTNUMMER MET O.A.

* VAN DE VOORZITTER(S) - PENNINGMEESTER & REDAKTIE *
* NAAR DELFZIJL * GEBRUIKEN ROND DE GEBOORTE (3) * FAMILIEBERICHTEN &
MEDEDELINGEN * DE GOEIE OUDE TIJD * OVER BEWUSTWORDING GESPROKEN *
* GENEALOGIE * SPARRENBOMEN

FAMILIESTICHTING SPARREBOOM (opgericht 26 januari 1990)

BESTUUR

Voorzitter: Gerrit Sparreboom

Secretaris: Mr. Carlo Sparreboom

Penningmeester: Jaap Sparreboom

Genealoog: Miep Sparreboom

Alle genealogische gegevens vallen onder verantwoording van de genealogen Miep en Jan Sparreboom, tenzij anders vermeld.

Leden: Trudy Schipper-Sparreboom

Redactie familieblad: Kees Sparreboom

Ingrid Daas-Sparreboom

Dit Familieblad is het orgaan van de Familiestichting Sparreboom en wordt gratis verstrekt aan de donateurs.

Nieuwe donateurs kunnen zich opgeven bij de secretaris en hun donatie overmaken op gironr. 2792447 t.n.v. Familiestichting Sparreboom (voor 1995 f 25,=) onder vermelding van naam en adres.

VAN DE (OUDE) VOORZITTER

Aan de donateurs

Zoals aan de aanwezigen op onze familiereünie in Woudenberg is meegedeeld, zal aan het einde van dit jaar een bestuurswisseling plaatsvinden. In onze stichtingsakte is zeer bewust voor leden van het bestuur een leeftijdsgrens van zeventig jaar ingebouwd. Uw voorzitter heeft die grens bereikt en dus treedt hij op 31 december van dit jaar terug.

Voor iemand die in de jaren twintig heeft leren lopen en rondkijken en in die van dertig leren lezen, luisteren en onthouden, waarin mensen van mijn generatie zoveel leerden en voor wáár aannamen wat nu zijn geldigheid heeft verloren. Eenmaal schreef ik in mijn kerstgroet aan u: alleen de méns blijft. De mens ging ons voor, de mens volgt ons op. Zelden zal dit sterker naar voren komen dan in een vereniging als de onze, waar naast onderzoek naar oorsprong en geschiedenis van ons voorgeslacht, ook getracht wordt de saamhorigheid van allen die de naam Sparreboom dragen, te vergroten. In ons familieblad worden gegevens gepubliceerd over geboorte en overlijden, over huwelijken en jubilea. Het bestuur heeft gemerkt dat onze jaarlijkse reünie gelegenheid geeft banden die in de loop der jaren wat los geraakt waren, opnieuw aan te halen. Men hoeft slechts een blik te werpen op het gedrang voor de borden met genealogische gegevens om te beseffen hoe groot de belangstelling is voor het antwoord op de vraag: "Wie was uw opa's opa, opa?"

Mij is op de familiereünie van dit jaar door een der aanwezigen gevraagd: "Ben je tevreden met het resultaat, nu je na ruim vijf jaar je functie neerlegt?" Niemand verwacht dan een antwoord als ja, zo is het goed, of: nee, het klopt voor geen meter. Zo'n antwoord zal altijd luiden: ja maar Het is verheugend dat de verstandhouding tussen de bestuursleden onderling en de relatie van het bestuur met de donateurs goed is. De kwaliteit van ons blad kan de vergelijking met andere familiebladen glansrijk doorstaan. Het bezoek aan de reünie is goed, al kan het altijd beter.

Maar er is nog steeds geen archivaris en die is onontbeerlijk. Genealogen zoeken naar sporen in het verleden. Zij zijn blij als ze bepaalde archiefstukken vinden, die als bewijs of aanvullend bewijs dienen en die hun iets leren omtrent de persoon die tijdens het onderzoek is opgedoken. Een archivaris legt niet alleen genealogische tabellen aan, maar verzamelt ook foto's van levende familieleden, handschriften, diploma's, akten, oorkonden, kortom dingen die aan personen hebben toebehoord. Op die manier zorgt de archivaris voor een nalatenschap voor de genealoog van morgen, zodat deze informatie krijgt die hij anders maar moeilijk of in het geheel niet zou kunnen verwerven. De genealoog en de archivaris zijn niet elkaars concurrenten of tegenvoeters. Samen leggen ze de antecedenten vast van verleden en heden van een familie.

Ten afscheid nog dit. De voorzitter staat op van zijn stoel, maar hij laat die gelukkig niet leeg achter. Trudy Schipper-Sparreboom gaat, om het zo eens te zeggen, "de kar trekken". Wij hebben haar ruim een jaar zien functioneren in het bestuur en in Woudenberg heeft zij een gedeelte van de dag de leiding gehad. Haar manier van optreden geeft ons het vertrouwen dat geen betere keuze mogelijk was geweest. (Wellicht is de lof tijdens de reünie aan haar ontgaan, aan het bestuur in ieder geval niet). Nog even in functie zijnde maak ik mij tot tolk van het bestuur en donateurs, wanneer ik haar welkom heet als voorzitter.

Mij is de eer te beurt gevallen door het bestuur tot erevoorzitter te zijn benoemd. Ik ben daar niet weinig trots op en beschouw dit als een gekleurd steentje in mijn familiewapen! Ik hoop u allen volgend jaar weer te ontmoeten op onze familiedag, op mijn nieuwe plaats, midden in de zaal. Ik verheug me er nu al op!

Voor de laatste maal mag ik u als voorzitter goede kerstdagen en een goed en in ieder opzicht voorspoedig 1996 toewensen!

FAMILIEBERICHTEN

Op 31 oktober 1995, zijn wij

Maarten Sparreboom

&

Pietje Sparreboom-Goedegebuure

50 jaar getrouwd.

Voor ons een dankbare reden om even bij stil te staan.

Ontvangen van Ali Sparreboom te Spijkenisse, een leuke brief waarin zij ons het verzoek doet melding te maken van het 25-jarig huwelijk van haar broer Roel. Ali en Roel zijn trouwe leden van onze familievereniging.

Op 9 oktober waren Roel Sparreboom en Marga Sparreboom-Veenendaal, wonende te Zwijndrecht, 25 jaar getrouwd.

Alsnog onze gelukwensen.

Red.

"Ik zie een poort wijd openstaan."

Na een moedige strijd is van ons heengegaan, en nu bij haar Heiland, mijn dochter, onze zus, schoonzus en tante

Geertruij Dirkje Sparreboom

in de leeftijd van 63 jaar.

"Truus was er altijd voor iedereen."

L. Sparreboom-Dijkstra
Dicky Sparreboom-van Hoogteylingen
Goof Sparreboom
Mien Sparreboom-Walison
Tiny Sparreboom
Leen Berkhout
Dorie Roza-Sparreboom
Arie Roza
Neven en nichten

Helaas te laat voor vermelding in de zomereditie bereikte ons onderstaand bericht:

Overleden te Rotterdam op 12 augustus 1995

Petronella Simonis weduwe van Wouter Sparreboom

VAN DE (NIEUWE) VOORZITTER

De woorden van de bekende schrijver Oscar Wilde 'Wie uitsluitend in het heden leeft, weet niets omtrent zijn eigen tijd', heb ik me al geruime tijd geleden tot lijfspreuk gemaakt.

Ze geven mijns inziens ook heel goed het ontstaan en bestaansrecht van onze familiestichting weer, waarvan ik met ingang van 1996 het voorzitterschap mag bekleden. Ik beschouw dat als een grote eer en ik hoop van ganser harte het door het bestuur in mij gestelde vertrouwen niet te beschamen.

Vanaf de oprichting voel ik me verbonden met onze familiestichting. Niet alleen omdat ik de naam Sparreboom draag, maar zeker ook vanuit een sterk historisch besef. In Brielle waar ik sedert mijn huwelijk in 1969 woonachtig ben, kan niemand om het verleden heen. Daar is het onmogelijk uitsluitend in het heden te leven. In de loop der jaren raakte ik ook steeds meer geïnteresseerd in het verleden, terwijl mensen die mij beter kennen toch altijd beweren dat ik vooral iemand van mijn eigen tijd (de naoorlogse generatie) ben. De combinatie heden en verleden pas ik in het dagelijks leven ook zeker toe. Naast mijn baan in het onderwijs leid ik al tien jaar mensen rond in ons prachtige historische vestingstadje. Door veel van het verleden te weten, denk ik ook meer van het heden te begrijpen.

Datzelfde gevoel ervaar ik ieder jaar sterk op de geanimeerde reünie van de familiestichting. Doordat wij nu veel meer weten van onze voorvaderen - de genealogen hebben fantastisch werk verricht en gaan daar nog altijd mee door - is er een extra dimensie aan ons leven en handelen toegevoegd. Wellicht ervaart u hetzelfde. Verleden, heden en toekomst zijn nu eenmaal onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Aan mijn voorzitterschap van de Stichting Gidsengroep Brielle mag ik dus nu dat van de Familiestichting Sparreboom toevoegen. Ik doe dat enerzijds met enige schroom maar anderzijds ook van harte omdat ik meen dat ik daardoor de Sparrebomen die zich zo enthousiast hebben ingezet en nog steeds inzetten voor onze stichting, kan steunen. Er is in enkele jaren tijds door een relatief kleine groep een geweldige klus geklaard, waarvan wij allen als dragers van de naam Sparreboom profijt hebben. Daarbij kan en wil ik natuurlijk niet heen om mijn voorganger Gerrit Sparreboom die onder meer de eerste aanzet gaf tot het houden van de jaarlijkse familiereünie. Hij was een ware primus inter pares; een voorzitter met stijl, met een inspirerend enthousiasme en met een buitengewoon grote inzet. Ik denk dat ik namens u allen spreek als ik hem bij deze gelegenheid daarvoor nog eens hartelijk dank.

Nu ik hem mag opvolgen moet ik dat natuurlijk doen op een manier die bij mij past. Tegelijkertijd wil ik opmerken dat Gerrits voorbeeld voor mij zeker een inspiratiebron zal vormen. Semper crescens is ons familiedevies. Ik vertrouw erop dat u mij wilt steunen in ons gezamenlijk streven aan dat devies daadwerkelijk inhoud te geven. De naar mijn mening binnen het donateursbestand toch wat ondervertegenwoordigde jongere generatie Sparreboom zal daarbij zeker betrokken dienen te worden. Niet alleen opdat zij straks meer van haar eigen tijd weet, maar ook vanwege de toekomst van de Familiestichting Sparreboom die thans een begrip vormt.

Het naderend kerstfeest is de gelegenheid bij uitstek om met verlichte sparrebomen een nieuw begin aan te kondigen. Licht en warmte worden door iedere mens juist in deze dagen sterk gewaardeerd.

Het is mijn wens dat het licht en de warmte van Kerstmis uw deel mogen zijn. Tevens wens ik u een in alle opzichten voorspoedig 1996 toe!

Trudy Schipper-Sparreboom

VAN DE PENNINGMEESTER

Betaling donaties 1995

Het jaar 1995 is haast weer ten einde. Helaas hebben enkele donateurs hun jaarlijkse bijdrage van f 25,= nog niet overgemaakt. Wilt u ons familieblad blijven ontvangen, maak dan via de extra ingesloten accept-girokaart voor 1995 uw donatie over vóór maart 1996.

Betaling donaties 1996

Voor het komende jaar hebben we weer een accept-girokaart in dit familieblad toegevoegd met het verzoek uw bijdragen van f 25,= of meer vóór 1 april 1996 aan ons over te maken.

Onze buitenlandse donateurs worden verzocht, voor zover hun donatie niet wordt betaald door familieleden in Nederland, hun bijdrage over te maken per cheque.

Jaap Sparreboom

Rectificatie

In de genealogie van september jl. is een foutje geslopen. Op blz. 358 onderaan staat XII u Pieter August enz. Hij is echter nog niet aan de beurt en kan dus geschrapt worden. Wij gaan eerst verder met zijn vader XI az Pieter August.

VAN DE REDACTIE

Ik weet niet hoe het u op die dertigste september is vergaan, maar voor mij was de reünie in Woudenberg een voltreffer. Deze dag zat mij als een goedpassende handschoen.

Waarom?

Misschien omdat ik na vijf jaar grootscheeps familiegebeuren het gevoel had zo langzamerhand tussen oude bekenden te verkeren; bekenden, naamgenoten, die hun schroom tot uitwisseling van gedachten beginnen te overwinnen, van hun stoel durven komen om uitbundig een koppel Sparrebomen te begroeten, waarvan zij nog in de jaren '80 het bestaan niet eens vermoedden.

Een aantal andere dingen zal ook een rol hebben gespeeld: De reüniecommissie die locatie en aankleding koos, de gezamenlijke lunch die tot vrijelijk vloeiend spraakwater inspireerde, het speelgoed aan het slot (hoewel ik persoonlijk de reuzensjoelbak en vooral de knikkerbak wat krakkemikkerig vond. Deed mij denken aan de bouwsels die mijn vader kort na de oorlog, teneinde ongestoord van sigaar en roerloze overpeinzing te kunnen genieten, voor ons in een vloek en een zucht van waarbomenhout (Spar) in elkaar timmerde), en natuurlijk mevrouw Marhilde-Papavoine-Dijker met een werkelijk schitterende poppenshow en haar begeleidende praatje boordevol pikante anekdotes.

Dan waren er twee dames (moeder en dochter?) die spontaan een gedicht voordroegen over "de goede oude tijd".

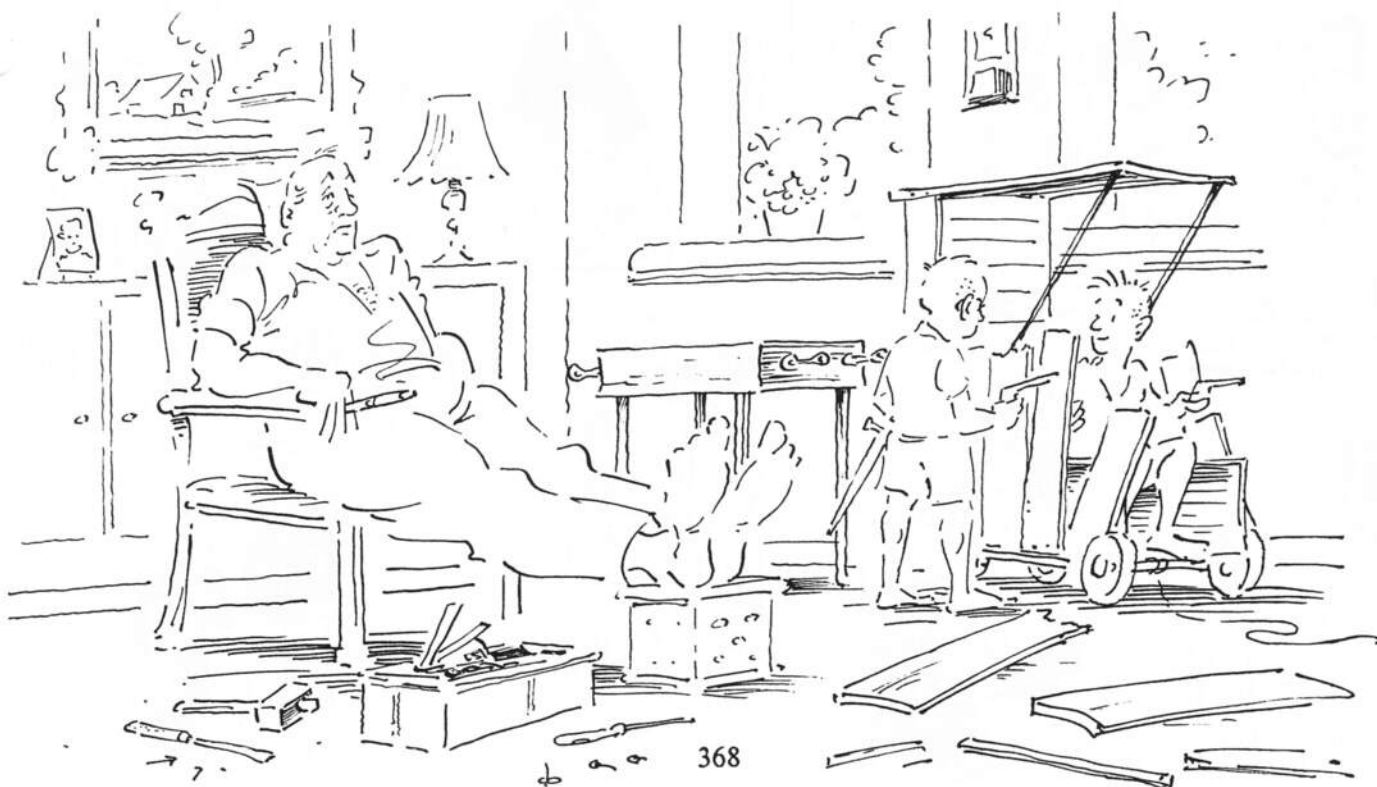
(van mevrouw Dijker in dit blad een illustratief overzicht v.w.b. haar zelfgemaakte poppencollectie - het gedicht der beide dames vindt u op de daaropvolgende pagina. Overigens, de nostalgie in deze editie is ruimschoots vertegenwoordigd, op de laatste bladzijde doet een anoniem gebleven inzender kond van zijn (of haar) problemen met de tegenstellingen van toen en nu.

Wat hadden we nog meer, die dertigste september?

Sprekers. Voorzitter Gerrit, die na zijn onvolprezen koers het roer aan Trudy overgaf, Carlo als secretaris met perikelen die in de beste families voorkomen, en Jan in zijn rol van gedreven genealoog.

Al met al, waarde Sparrebomen, een dag om niet te vergeten. En een dag om naar uit te zien!

Van mijn bloed-eigen neef John Sparreboom uit Zeist de suggestie gekregen om het de volgende keer eens in Restaurant "de Krakeling" in jawel, Zeist te doen. Informatiepakket oogt aantrekkelijk. Moeten we het in januari met bestuur en reüniecommissie maar eens over hebben. *Bedankt, John.*

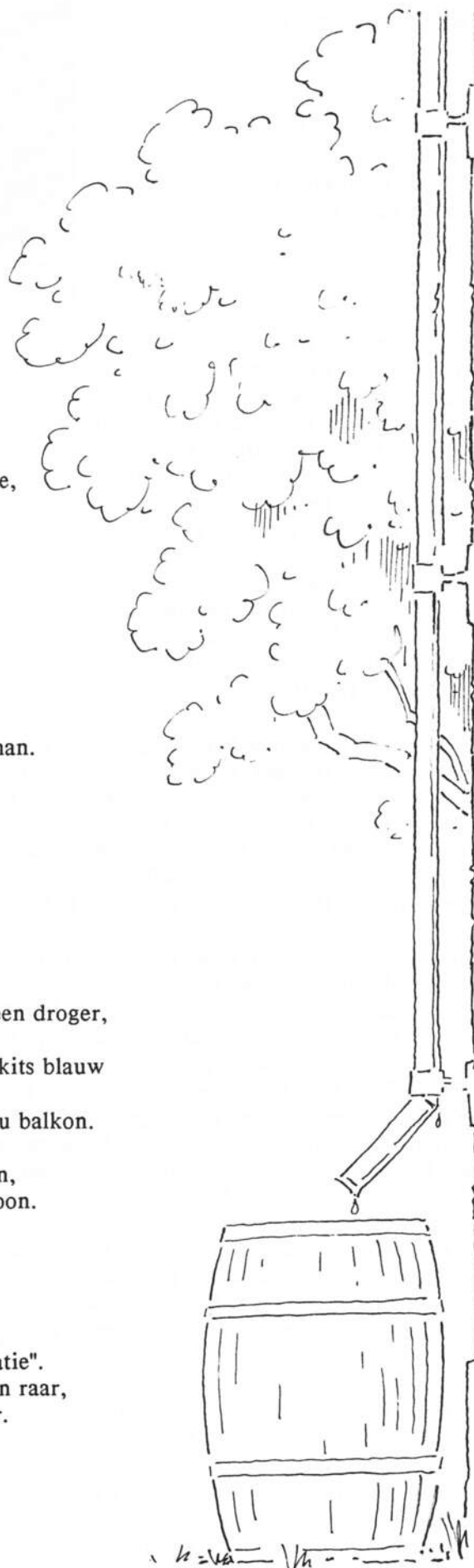

GEDICHT

Die goede oude tijd

"Jullie praten dikwijls over vroeger,
over die goede oude tijd.
Nou, het was echt wel gezellig,
en er was veel saamhorigheid.
Maar jullie hadden geen auto,
ook geen afwasautomaat.
Daar heb je gelijk in.
Maar je liep 's avonds wel veilig over straat.
Wat denk je van die kolenkachels,
en van die fijne kolenkitten.
Natuurlijk, het was een stoffige boel,
maar je kon wel lekker rond de kachel zitten.
Had jij vroeger een recorder en een kleuren teevee,
en ging je met je ouders met de auto naar zee?
Nee, wij gingen lopen en soms op de fiets,
nu rijden ze alles voorbij en ze zien haast niets.
Wij hebben C.V. en een lekker warm bad,
en wij hebben kroepoek, chips en andere snacks.
Wij praten nu vrijuit over sex.
Nou, wij werden gewassen in de teil,
en we pelden olienoten op het tafelzeil.
We gaan nu, alleen op vakantie, dat kan.
Dat is zo, het lijkt mij best weleens leuk zonder man.
Studeren was er vroeger niet bij,
alleen als je een Pa had met geld.
Ja, maar wij hadden de huishoudschool,
daar leerde je mazen en naaien.
en was je wat trots als je je jurk had versteld.
Wij hebben nu een magnetron,
en binnen tien minuten warm eten.
Nou, wij hadden een oliestelletje,
lekker sudderen - goed gaar - zeker weten.
Bij ons staat een wasautomaat, wasverzachter en een droger,
dus geen gesjouw.
En wij gebruikten sunlight, soda en een zakje reckits blauw
en als je geluk had en er was veel zon,
dan kon de was drogen op de waranda, dat heet nu balkon.

Nu plannen wij kinderen, een dochter en een zoon,
daar spraken wij niet over, het overkwam je gewoon.
Wij luisterden naar ome Keesje,
en de bonte dinsdagavondtrein.
De hoorspelen van Paul Vlaanderen,
voor ons kon het geen stereo zijn.
Nu wonen wij samen of hebben een LAT-relatie,
ja, jullie hebben nog zo'n mooi woord "discriminatie".
Dat woord kenden wij niet en het klinkt misschien raar,
wij waren tevreden en hadden respect voor elkaar.
Dat wil niet zeggen, wat was alles toch fijn,
er was veel armoe, maar ook humor en gein.
Nu ik jou zo hoor, wordt ik toch even stil,
maar het zal altijd wel zo blijven,
- een generatie verschil -

NAAR DELFZIJL

*Trijntje Sparreboom-Timmers
en Pieter Sparreboom
50-jarig huwelijksfeest,
dd 18 juni 1986*

Vorige zomer kwam er een ludiek plan in mijn hoofd op. Op mijn donateurs-adressenlijst stond ook de plaatsnaam Delfzijl. Sieb Sparreboom had verteld dat er één Groningse familietak was; daarvan was géén twijgje naar Delfzijl gewaaid. Jan en Miep konden me niet verder helpen en dus werd ik nieuwsgierig. Ik nam me voor erop af te gaan, maar gezien de afstand plus de tijd die nodig is voor een interview, moest dat wel goed geregeld worden. Enfin, 't kwam er niet van vorig jaar. Intussen heb ik de redactie overgedragen, maar ik wilde toch mijn belofte gestand doen; ik had nl. al met Delfzijl contact gehad (en daarbij was gebleken dat Piet en Margreet Sparreboom "gewoon" van de Zuidhollandse Eilanden afkomstig waren!).

Dit jaar maakte ik eerst de belofte aan mezelf waar en ging enkele malen op reis. Thuis zijnde plofte ik meestentijds van de hitte. Piet uit Delfzijl kwam met DE oplossing: hij had broers, die nog in de "geboortestreek" woonden ... En zo stond ik in september op een avond in Schiebroek oog in oog met Henk en Corry Sparreboom, die me een heleboel over henzelf en hun naaste familieleden hebben verteld.

Deze Sparrebomentak heeft nog niet in het familieblad gestaan. We gaan eerst even terug naar Hendrik Sparreboom, de grootvader, die op 2.3.1885 geboren is en huwde met Geertrui den Breejen. Ze hebben aan de Westvarkenoordseweg (in R'dam-Zuid, parallel aan de spoorbaan) gewoond; later dreef hij een sigarenzaakje in IJsselmonde. Van zijn grootvader herinnert Henk zich niet veel meer; hij was nog een klein ventje toen "Hein" op 17.2.1945 aan longkanker stierf; Geertrui was al op 24.06.1942 overleden. In 1907 werd Pieter geboren, later kwamen daar Arie (in 1909) en Neeltje (in 1911) bij.

Pieter huwde met Trijntje Francina Timmers (geb. 1909). Hij werkte eerst bij Boele op de directiesleepboot, maar niet voor lang. Na een korte periode als postbesteller opende hij een rijwielzaakje in de Westerstraat, bij de Veerhaven. Dat was in de oorlogsperiode en zoon Henk herinnert zich dat nog. Het zo'n écht rijwielzaakje, waar de fietsen van kantoorpersoneel in twee rijen boven elkaar gestald werden, waar reparaties verricht werden en waar je ook een nieuwe fiets kon kopen (een bepaald merk kon men rechtstreeks van de fabriek kopen, maar zo'n klant werd dan mooi weggestuurd!). Al na enkele jaren ging Pieter terug naar de PTT, waar hij later "transformist" werd. Sorteren van de post gebeurde eerst geheel met de hand, tot een Italiaan een machine had uitgevonden waar tien man bovenop zaten achter een hele rij brieven. Met één hand haalde de transformist een brief eruit, in één (halve) oogopslag las hij het adres - had eerst op en cursus uit zijn hoofd geleerd welk nummer iedere straat had, plus de nummers van de postbussen - tikte dan met de andere hand het nummer op het toetsenbord in en automatisch werden de brieven op kleine karretjes met het nummer van de straat weggevoerd. Eén man kon zo meer dan tweeduizend brieven per uur sorteren; het was inspannend werk en lang niet iedereen kon dit volhouden. Henk herinnert zich dat zijn vader thuis zat te oefenen met door PTT geadresseerde kaarten.

Pieter is in augustus 1992 overleden, zijn vrouw Trijntje, die 85 jaar is, woont nog zelfstandig, dankzij een buurman, huishoudelijke hulp en zoon Gerrit, die de financiën regelt. Pieters zuster Nelly, ook al 84, woont in Barendrecht en ook nog zelfstandig. Broer Arie is al in 1975 overleden. Hij woonde aan de Westvarkenoordseweg met zijn vrouw Sjaan en hun drie kinderen: Abraham (Bram), Geertrui (Truus) en Hendrik (Henk); later verhuisde Arie naar het Zevenbergse Dijkje langs de grens met Ridderkerk. Arie was takelwagenchauffeur bij het bedrijf Pols, gevestigd onder de brug bij het Feijenoordstadion. Na de oorlog werden daar oude legerwagens verbouwd tot kraanwagens.

Henk en Corry hebben 22 jaar een boot gehad, een 11 m. lang motorschip, dat eerst in Hellevoetsluis lag (waar ook Piet eenzelfde schip had liggen tot hij zich in Delfzijl vestigde) en later bij het Kleinpolderplein. Hun vakanties brachten ze altijd met de boot door, op het IJsselmeer en bij de Waddeneilanden. In hun woonvertrek zijn de sporen van hun liefde voor schepen te zien, een bord met scheepsknoppen, een navigatielantaarn en een scheepsschroef: van schepen leven ze, letterlijk, en genieten ze! (hoewel ze mij, als volslagen landrot, zeer hartelijk te woord hebben gestaan!).

F.J.S.

Iets over een vriendelijk ogende, doch uiterst trage lokettiste met een kin als een centebak en een zich opgejaagd voelende vijftiger vol ongecontroleerde irritatie.

"Uw naam?"

"Sparreboom".

"Is het Sparrú of Sparrúnboom?"

"Sparrú".

"Zonder N?"

"Zonder N".

"Weet u dat er binnenkort een N achtermoet?"

"Niet bij een naam".

"Dat betwijfel ik. Er is nogal wat veranderd. 't Staat trouwens allemaal in 't groene boekje met de nieuwe spellingen".

"Is al uitverkocht. Maar namen blijven zoals ze zijn".

"Dus ... volgend jaar december zou een Sparreboom een sparrenboom kunnen kopen?"

"Best mogelijk. Maar ik heb weinig tijd. Is het klaar zo?"

"Sorry, u moet alleen hier nog even tekenen ja, daar bij het kruisje. Gôh, wat ruikt u lekker, zeg! Wat heeft u op? Dennegeur?"

"Dennengeur".

"Hè ja, wat stom nou. Ik moet er echt even aan wennen. U heeft trouwens zonder N ondertekend. Weet u het nog? Macht der gewoonte natuurlijk".

"Het blijft Sparréboom. Eigennaam, weet u het nog? En centebak wordt centénbak!"

Ze trekt wat teleurgesteld haar kin drie centimeter naar binnen. Ik heb spijt, maar ik vertrek omdat de man achter mij ook haast heeft. Aan z'n kop te zien iemand met een hondēbaan, of een vent die komt klagen over te veel betaalde hondenbelasting. Maar 't is natuurlijk allemáál honden geworden!

Hondenbelasting. Hondenbaan. Hondenleven.

Kees

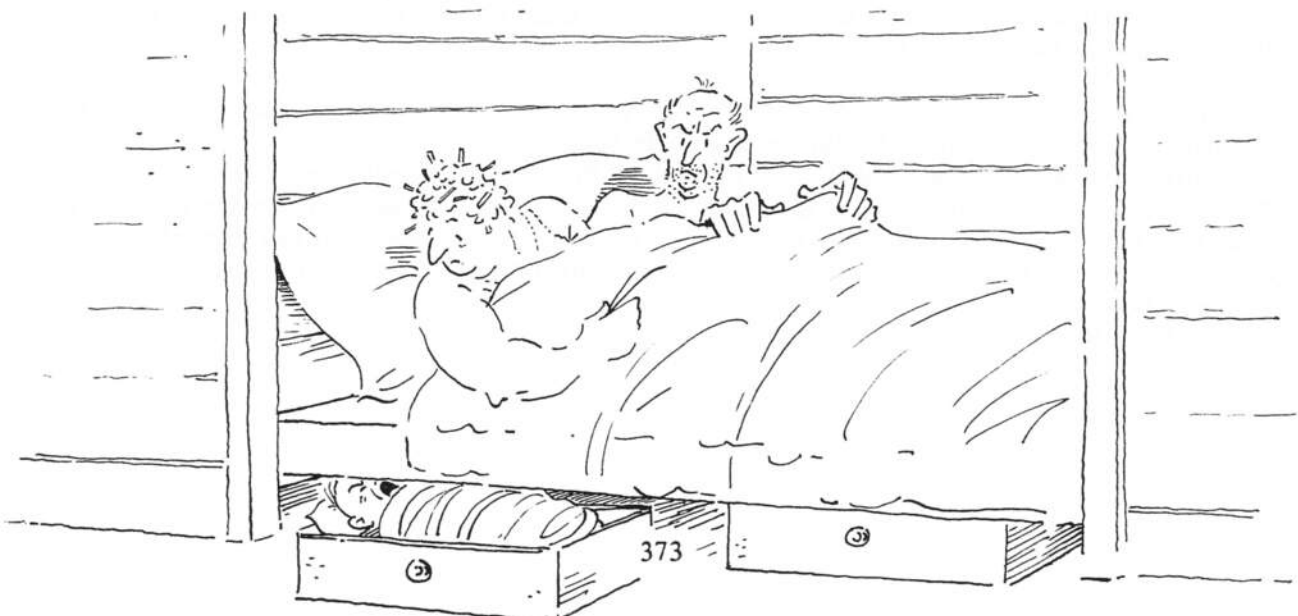
VERVOLG - GEBRUIKEN ROND DE GEBOORTEN (3)

De zevenmaanden uitzet

Het was vroeger de gewoonte dat de vrouwelijke familieleden en bekenden voor de geboorte kwamen 'deurzichten'. Meestal gebeurde dit in de zevende maand van de zwangerschap. Er werd dan lekker eten en drinken in huis gehaald. Het hele huis werd geschrobd en geboend en de babyuitzet stond klaar om bekeken te worden. Het was als het ware een voorloper van de 'uitzetcontrole', zoals die nu door de kraamzorg wordt gedaan. Daarbij wordt gekeken of het wiegje, de luiers, de kleertjes, het kraampakket en alles wat er verder nodig is klaarstaat. Ook de vroedvrouw en de baker waren bij het deurzichten aanwezig. Dat leverde hun een godspenning op; een geldstuk als aanbetaling op de hulp bij de bevalling. Zij bespraken de uitzet en kwamen met goede raadgevingen (en bakerpraatjes!).

De kraamkamer

Aanvankelijk hadden alleen adellijke families en rijke burgers een aparte kraamkamer. De meest mensen woonden en werkten met de hele familie in één ruimte. Daarom vond de bevalling meestal plaats in het centrale woonvertrek, waar ook de uitzet stond. Deze uitzet bestond allereerst uit een wieg, een kamerschut, een bakermat en een vuurmand. Pas later kwamen er huizen met meer kamers en werd kraamkamer ingericht op een rustiger plekje in het huis, de wieg was in vroeger eeuwen altijd een schommelwieg, omdat men daarin het kind beter zoet kon houden. Van de veertiende tot de zeventiende eeuw was het in Nederland gebruikelijk om de wieg aan touwen aan het plafond te hangen. Deze wieg werd door een lijn met het ouderlijke bed verbonden, zodat men het kind als het 's nachts hilde in slaap kon wiegen zonder zelf uit bed te hoeven komen. Later werd dat een staande schommelwieg. Ook deze werd voorzien van een koord, het zogenaamde wiegetouw. In de loop van de achttiende eeuw werd de schommelwieg geleidelijk minder populair, omdat het volgens artsen ongezond was voor het kind om steeds geschommeld te worden. Maar pas in de twintigste eeuw is de schommelwieg vrijwel geheel verdrongen door een niet beweegbaar model. De wieg was meestal gemaakt van hout of gevlochten riet. Later kwam er aan het hoofdeinde een kap, waar men een doek overheen legde tegen tocht en kou. In de achttiende eeuw werd de kap met rijke stoffen bekleed en ook tegenwoordig hebben de meeste wiegen een hemeltje met een sluier. Op het platteland werden ook wel houten bedjes gebruikt, beschilderd of voorzien van fraai houtsnijwerk, zoals de Hindelooper wiegen. Lang niet iedereen was rijk genoeg om een wieg aan te kunnen schaffen en dan werd er iets anders op gevonden. Soms sliep het kindje bij de ouders in bed. Soms werd het kind in de lade onder in de bedstee gelegd; de kinderlade. Het kamerschut was een kamerscherm dat diende tegen de tocht, want daar was men in die tijd bijzonder beducht voor. In Nederland gebruikte men daarnaast ook een bakermat; een platte rieten mand met een hoge rug tegen de tocht en glooiend aflopende zijwanden. Deze wand werd bij het open vuur geschoven, zodat de baby aan de voorkant warm werd en van achteren beschermd was tegen tocht. Gezeten in de bakermat kon de baker (die te vergelijken is met de tegenwoordige kraamhulp) of de moeder bij het vuur gaan zitten om het kind te verzorgen. Stond de mand te dicht bij het vuur, dan werd de baby 'te heet gebakerd'.

In de loop van de zeventiende en achttiende eeuw werd de bakermat vervangen door een bakerstoeltje, een laag stoeltje met een hoge rugleuning. De vuurmand; natte luiers werden vroeger niet gewassen maar gedroogd! Men gebruikte daarvoor een luierdroger. Onder in dit bolvormige voorwerp van aardewerk of ijzer legde men gloeiende kooltjes vuur en bovenop kwam dan de luier, die men niet eerste uitspoelde!. Over de niet al te frisse geur die hieruit opsteeg maakte niemand zich druk. In de achttiende eeuw werd de luierdroger vervangen door de vuurmand, een vlechtwerk van ijzer of van blik. Deze mand had een grotere capaciteit dan de luierdroger. De haard werd destijds uitsluitend gebruikt om eten op te koken. De vuurmand diende ook om het babygoed voor te verwarmen. Omdat de baby niet te veel mocht afkoelen werden de kleding en het beddegoed weinig verschoond.

Bij de baby-uitzet behoorde ook de luiermant, deze werd door de schoonmoeder van de kraamvrouw bij de komst van de eerste baby in orde gebracht. Alles werd met de hand gemaakt. Een luiermant of luierkorf was gemaakt van gevlochten wilgetenen, maar er bestonden ook bewerkte exemplaren. Vak werd de mant ook met een roze of blauw lint versierd. In de mant bewaarde men de luiers en de babykleding. Daarnaast hadden zeer welgestelde mensen nog een mant van zilver, die speciaal voor de doopkleding werd gebruikt. Ook had men een bakerkussen, een zwaar, hard kussen (gevuld met zaagsel), overtrokken met stof (satijn of zijde) en vaak geborduurd met kraaltjes. Het werd gebruikt voor de bakerspelden, de voorlopers van onze veiligheidsspelden. Na de geboorte kwamen vaak de namen en geboortedatum van het kind erop. Het kussen werd ook gebruikt om het kind ten doop te dragen.

De verloskundigen

Vroede vrouwen en vroedmeesters.

Een vroedvrouw of vroede vrouw is letterlijk een wijze vrouw. Ze werd ook wel vroemoer genoemd. Vroedvrouwen deden hun verloskundige kennis aanvankelijk alleen in de praktijk op. Zij grepen zo min mogelijk in bij de bevalling, alleen bij complicaties, zoals een dwarsligging of een ernstige bekkenvernaauwing. De mannelijke doktoren kwamen aanvankelijk niet in de kraamkamer, want baren was een vrouwenzaak. Ook de vader mocht niet bij de bevalling aanwezig zijn. In de zestiende eeuw nam de invloed van medici op de verloskunde toe. Er kwamen steeds meer universitair geschoolde doktoren, en dankzij de boekdrukkunst konden er meer boeken over verloskunde worden verspreid. Men begon in te zien hoe belangrijk goede kennis van de menselijke anatomie was. Amsterdam was de eerste stad in de Nederlanden die er in de zestiende eeuw voor zorgde dat er aanschouwelijk onderwijs werd gegeven aan chirurgijns en vroedvrouwen. In 1668 werd in Amsterdam een examen verplicht gesteld voor vroedvrouwen (niet voor vroedmeesters!). Om examen te mogen doen moesten ze kunnen lezen en schrijven. Andere eisen die werden gesteld waren er duidelijk op gericht een zo groot mogelijke betrouwbaarheid van de vroedvrouw te garanderen. Zo moesten ze ouder zijn dan 25 jaar en de huwelijks staat bezitten of weduwe zijn. In de steden werden door de overheid speciale vroedvrouwen aangesteld voor de armenpraktijk. Hun loon werd dan door het stadsbestuur betaald.

Vanaf de zeventiende eeuw gingen doktoren en chirurgijnvroedmeesters zich meer met de verloskunde bemoeien. De dokter gaf advies bij verloskundige problemen, de vroedvrouw deed het handwerk. Zij gaven ook theorielessen aan de vroedvrouwen. Voor instrumentale hulp werd chirurgijn geroepen, dat betekende niet veel goeds en daarom werd hij wel de 'bode des doods' genoemd (bij voorbeeld een verlossing met 'de haak', de verlostang kende men nog niet). Bij complicaties kwam het vaak voor dat de moeder of het kind stierf. Vroedvrouwen waren doorgaans afkomstig uit de lagere sociale klassen. In de jaren dertig is het beeld van de vroedvrouw als sociaal laag geplaatst persoon sterk veranderd, ze was een voornaam persoon, bijna zo voornaam als een dokter.

Het bevallen slaan we hier over n.a.v. mijn voorgaande artikel.

De kraamverzorging

De baker, die ook wel kraambewaarster werd genoemd, was meestal een oudere vrouw die zelf ook kinderen had. Na de geboorte zwaaide zij de scepter in huis en werd door de vader en alle bezoek dan ook met respect behandeld. Zij zorgde de eerste tijd voor moeder en kind. Ze waste en kleepte de pasgeborene. Een belangrijk hulpmiddel bij het verzorgen van de baby was de luie baker, een soort theelichtje waarop een drank of pap warm gehouden kon worden, zodat deze niet steeds hoefde te worden opgewarmd! Ook was de drank! erop bedoeld om de baker wakker te houden. Verder gebruikte ze een nachtluchtje een glas met olie en een pit die werd aangestoken. Het oliepeil daalde langzaam en aan de cijfers op het glas kon je zien hoeveel uren er verstreken waren. Het werd door de baker gebruikt, die vroeger geen gebruik kon maken van klokken en horloges, voor de regelmatige verzorging van de baby. De baker zwoer bij suikerwater bij de verzorging van het kleintje. Om allerlei kwalen te voorkomen gaf zij het kind suikerwater te drinken. Betten met suikerwater deed men ook tegen tepelkloven. Ook werd er wel suiker gestrooid op de navel om het beter te laten helen na het afvallen van het navelindje. Aan het begin van deze eeuw moest de baker plaats maken voor de beter opgeleide kraamverzorgster.

Wikkelkinderen

Het aankleden van de baby was een vak apart. De luier moest worden vastgemaakt met lange bakerspelden, de handige veiligheidsspelden die wij kennen werden pas in de twintigste eeuw uitgevonden. Vervolgens werd het kind ingebakerd, dat wil zeggen het werd vanaf de voetjes tot onder de oksels ingezwachteld, zodat het eruitzag als een stijf popje, een wikkelkind. Men zei ook wel dat het kind in het pak zat. Men deed dit om bij de geboorte opgelopen kneuzingen te laten genezen, navelbreuk te voorkomen en te zorgen dat het kind later een rechte rug, recht benen en stevige schouders zou krijgen. Ook kon het kind op die manier niet in zijn oogjes krabben en was het beschermd tegen schokken en stoten. Bovendien was het voor de moeder bijzonder handig. Het kind kon zich niet bewegen, dus men kon het makkelijk even bij iemand anders achterlaten. Zo werden wikkelkinderen zelfs wel bij het werken in de stal of schuur aan de balken van de zoldering gehangen. Op het hoofd kreeg het wikkelkindje een driehoekig mutsje, een 'vaderlief', dat ook bijzonder stevig werd vastgemaakt om de kwetsbare fontanel te bedekken, flaporen te voorkomen en te zorgen voor vlakke slapen. Tot drie maanden werd het kind zo ingepakt, dan werden de armen vrijgemaakt en waren alleen de beken en het lichaam nog omwikkeld. Na een half jaar was het kind vrij van wikkels. Dit gebruik bleef zeker tot het eind van de achttiende eeuw in gebruik, in sommige gebieden zelfs tot in het eerste kwart van de twintigste eeuw. Tegenwoordig komt het bij Marokkaanse gezinnen in Nederland nog wel eens voor dat de baby's ingezwachteld worden.

Bakerpraatjes

De baker was als geen ander op de hoogte van gebruiken en volksgeloof rond geboorte en zwangerschap. Eeuwenoude ideeën die ooit wetenschappelijk geaccepteerd waren geweest, maar later werden achterhaald bleven nog lange tijd voortbestaan in de vorm van bakerpraatjes. Zo werd bijvoorbeeld, omdat de lijfmoeder (baarmoeder) leeg was, de vrouw in de zeventiende eeuw nog volgepropt met voedsel om het weer te vullen. Men was bang dat de baarmoeder ging wandelen door het lichaam. De baker wist ook te vertellen dat de lengte van het kind beslist niet gemeten mocht worden, omdat je dan de maat van het doodskistje zou nemen. Het kind mocht niet op de linkerzij in het wiegje gelegd worden, omdat het dan linkshandig zou worden. Ook moest de kraamvrouw de eerste nageltjes niet afknippen maar afbijten, anders werd de baby later een dief. De lente en de zomer waren de beste seizoenen voor een geboorte, en kinderen die op zondag of met kerstmis werden geboren, werden gelukskinderen. De baker zag er streng op toe dat de lege wieg niet schommelde want dan bestond het gevaar dat het kindje spoedig zou sterven. Een kindje dat de hik had, daarbij groeide het hartje, en een kind dat je in de vinger greep heeft verstand.

- wordt vervolgd -

Marian de Groot - van der Hoofd

Pieter August Sparreboom, tr. (2) Haarlem 25-2-1948 Jansje Willemijntje Glas, geb. Haarlem 10-11-1911

Pieter August Sparreboom, tr. (3) Haarlem 18-9-1963 Clazina Adriana Wilhelmina Josephina van der Stelt, geb. Haarlemmermeer 26-2-1915.

XII u Pieter August Sparreboom, geb. Haarlem 10-6-1926, monteur-besteller PTT, overl. Haarlem 6-1-1980, tr. Haarlem 6-1-1954 Matthea Elisabeth Hetem, geb. Haarlem 15-4-1933.

Uit dit huwelijk:

1. Petrus Jacobus, geb. Haarlem 20-7-1954, tr. Bradfort (GB) 30-7-1976 Patricia M.M. Halliwell.
2. Mattheus Maria, geb. Haarlem 7-3-1956, tr. Haarlem 17-8-1976 Irene C.A. Molenaar.
3. Franciscus Johannes, geb. Haarlem 13-9-1957, overl. Haarlem 25-4-1960.
4. Rumoldus Franciscus, geb. Velsen 17-1-1961.
5. Marcellinus Hendricus, geb. Velsen 11-8-1964.
6. Alfons Augustinus, geb. Velsen 15-8-1967.

XI ba Henri Sparreboom, geb. Haarlem 31-12-1909, chemisch wasser- bankwerker, overl. Haarlem 29-7-1968, tr. (1) Haarlem 5-11-1930 Johanna Jacoba Buis, geb. Haarlem 8-7-1912.

Henri Sparreboom, tr. (2) Haarlem 18-8-1937 Johanna Maria Hetem, geb. Haarlem 21-3-1914.

Uit dit huwelijk:

1. Henri, geb. Haarlem 3-4-1939, tr. Haarlem 24-1-1962 W. Riemsdijk.

Henri Sparreboom, tr. (3) Haarlem 17-11-1954 Helena Antonia Tjeertes, geb. Haarlem 1-2-1926, dr. van Tjeertes en H.A. aan de Kerk.

X bb Jacob Cornelis Sparreboom, geb. Haarlem 12-1-1877, assurandeur, overl. Heemstede 18-2-1942, tr. Haarlem 12-5-1898 Helena Maria Visser, geb. Gouda 18-11-1877, dr. van Jacob Visser en Maaïke Dubbeldam.

Uit dit huwelijk:

1. Wilhelm Antonie, geb. Beverwijk 3-10-1899, volgt XI bb.
2. Wilhelmina Elisabeth Augustina, geb. Beverwijk 1-8-1901, volgt XI bc.
3. Helena Maria, geb. Haarlem 16-1-1903, overl. Rotterdam 6-12-1964, tr. Haarlem 4-6-1942 Hendrik Schuddebeurs, geb. Bleiswijk 8-7-1903.
4. Jacob Cornelis, geb. Haarlem 3-10-1905, volgt XI bd.
5. Johanna Wilhelmina, geb. Haarlem 27-7-1910, overl. Haarlem 14-1-1978, tr. Haarlem 21-12-1933 Johannes Jacobus van Boven, geb. Steenbergen 3-11-1903.

XI bb Wilhelm Antonie Sparreboom, geb. Beverwijk 3-10-1899, bankwerkersbaas, overl. Velsen 25-2-1970, tr. Velsen 22-11-1928 Johanna Christina Rijkers, geb. Velsen 2-10-1909, overl. IJmuiden 27-11-1985.

Uit dit huwelijk:

1. Jacob Cornelis, geb. Soerabaja 3-5-1933, volgt XII v.

XII v Jacob Cornelis Sparreboom, geb. Soerabaja 3-5-1933, tr. 6-11-1958 F.C. van Donkelaar.

Uit dit huwelijk:

1. Yolanda.
2. Yvonne.
3. Peter Jacob.

XI bc Wilhelmina Elisabeth Augustina Sparreboom, geb. Beverwijk 1-8-1901, overl. Brunssum 21-4-1968, tr. Hoensbroek 14-10-1927 Bartelomeus Antonius van der Veldt, geb. Bloemendaal 29-10-1900.

Uit dit huwelijk:

1. Helena Maria, geb. Schinveld 1-8-1928.

XI bd Jacob Cornelis Sparreboom, geb. Haarlem 3-10-1905, loodgieter-electriciën, overl. Haarlem 28-11-1979, tr. Haarlem 18-8-1932 Jansje Hendrica Wielart,

geb. Haarlem 24-5-1905, overl. 16-2-1989.

Uit dit huwelijk:

1. Jansje Hendrica, geb. Haarlem 7-12-1933, tr. Haarlem 13-6-1962 Maarten T. Boonstra.
2. Jacob Cornelis, geb. Haarlem 20-3-1936, volgt XII v.
3. Wilhelmina Juliana, geb. Haarlem 23-6-1940, overl. Haarlem 5-4-1941.
4. Josephus Augustinus, geb. Haarlem 22-11-1944.

XII v Jacob Cornelis Sparreboom, geb. Haarlem 20-3-1936, tr. Haarlem 2-6-1960 Gerarda Kortekaas, geb. Haarlem 2-10-1937, dr. van Casper Kortekaas en Meinuwtje Horeman.

Uit dit huwelijk:

1. Tycho David Casper, geb. Amsterdam 20-3-1960.
2. Isvar Bruno Jacob, geb. Meppel 22-6-1971.

X bc Wilhelm Sparreboom, geb. Haarlem 1-3-1885, koopman in bloemen, overl. Haarlem 18-5-1959, tr. (1) Haarlem 10-1-1906 Willemijntje Marie van Dartelen, geb. den Helder 16-1-1884.

Uit dit huwelijk:

1. Wilhelmina Augusta Elisabeth, geb. Haarlem, volgt XI be.
2. Geertruida Catharina, geb. Haarlem 3-6-1908, volgt XI bf.

Wilhelm Sparreboom, tr. (2) Haarlem 7-2-1946 Geertruida de Klerk, geb. Haarlemmermeer 18-8-1896, overl. Haarlem 20-7-1954.

XI be Wilhelmina Augusta Elisabeth Sparreboom, geb. Haarlem 15-6-1906, overl. Haarlem 26-5-1992, tr. Haarlem 15-12-1927 Pieter Huyboom, geb. Haarlem 1-2-1906, overl. Heemstede 25-5-1976.

Uit dit huwelijk:

1. Wilhelm, geb. 24-10-1929.
2. Willemiintje Maria, geb. 19-10-1931.
3. Pieter, geb. 10-3-1933.

XI bf Geertruida Catharina Sparreboom, geb. Haarlem 3-6-1908, overl. Haarlem 17-1-1989, tr. Haarlem 30-10-1930 Bernardus Cornelis Plantjé, geb. Haarlem 30-9-1899, overl. Leiden 5-2-1947.

Uit dit huwelijk:

1. Wilhelm, geb. Haarlem 3-1-1933, tr. Haarlem 29-9-1954 C.M. Nijssen.
2. Bernardus Cornelis, geb. Haarlem 1-7-1941, tr. Haarlem 19-6-1964 M.M. Bogerd.

X bd Johan Louis Sparreboom, geb. Haarlem 5-1-1890, magazijnbediende, overl. Bloemendaal 3-11-1971, tr. Haarlem 3-4-1912 Geesina Jacomina Heuperman, geb. Haarlem 28-10-1887, overl. Haarlem 15-3-1948.

Uit dit huwelijk:

1. Johan Louis, geb. Haarlem 5-9-1912, volgt XI bg.
2. Hendrika, geb. Haarlem 20-3-1914, tr. Haarlem 28-11-1945 Adam van der Weide, geb. 9-8-1915.
3. August, geb. Haarlem 6-2-1918, volgt XI bh.
4. Gesina Jacomina, geb. Haarlem 22-7-1921, tr. 22-10-1941 P.B. Peters.

XI bg. Johan Louis Sparreboom, geb. Haarlem 5-9-1912, loodgieter, overl. Haarlem 17-3-1876, tr. Haarlem 25-9-1935 Maria Elisabeth Grietje Schonhage, geb. Haarlem 20-8-1913.

Uit dit huwelijk:

1. Petronella Corssina, geb. Beverwijk 9-9-1938, tr. G. de Vries.
2. Maria Elisabeth Grietje, geb. Beverwijk 5-12-1946, tr. G.J. Zeeman.
3. Johan Louis, geb. Zaandam 27-4-1955.

XI bh August Sparreboom, geb. Haarlem 6-2-1918, gasfitter, overl. Deventer 5-1-1986, tr. Haarlem 16-7-1941 Maria Christina Suurendonk, geb. Haarlem 20-1-1919.

Uit dit huwelijk:

1. August Johan Louis, geb. Haarlem 4-7-1943, tr. Jammy Beetjer.
2. Gerard, geb. Haarlem 11-11-1944, tr. M.G.H. Dellink.
3. Gesina Jacomina, geb. Beverwijk 5-6-1948, tr. Herman van den Brug.

4. Maria Christina, geb. Deventer 28-7-1960, overl. Deventer 12-8-1960.
- VII o Jan Sparreboom, geb./ged. IJsselmonde 10/14-9-1794, arbeider, overl. Ridderkerk 6-10-1856, tr. Hendrik Ido Ambacht 17-11-1821 Trijntje Kamerling, geb./ged. Hendrik Ido Ambacht 2/13-10-1798, dr. van Cornelis Kamerling en Maaike van der Linden.
Uit dit huwelijk:
1. Johanna, geb. Hendrik Ido Ambacht 2-5-1822, overl. Hendrik Ido Ambacht 30-1-1823.
 2. Cornelis, geb. Hendrik Ido Ambacht 15-12-1823, overl. Hendrik Ido Ambacht 12-5-1836.
 3. Pietertje, geb. Hendrik Ido Ambacht 10-4-1826, volgt VIII z.
 4. Johannes, geb. Ridderkerk 3-4-1828.
 5. Pieter, geb. Ridderkerk 17-7-1830, volgt VIII aa.
 6. Evert, geb. Ridderkerk 15-7-1835, volgt VIII ab.
 7. Cornelis, geb. Hendrik Ido Ambacht 16-11-1837, volgt VIII ac.
- VIII z Pietertje Sparreboom, geb. Hendrik Ido Ambacht 10-4-1826, overl. Dubbeldam 9-9-1901, tr. Ridderkerk 11-3-1852 Herbert van den Koppel, geb. ca. 1819, zn. van Urias van den Koppel en Adriana Kooijman.
Uit dit huwelijk:
1. Trijntje, geb. Ridderkerk 21-2-1852.
- VIII aa Pieter Sparreboom, geb. Ridderkerk 17-7-1830, wegwerker, overl. Delfshaven 1-4-1871, tr. Hendrik Ido Ambacht 25-9-1858 Wilhelmina Rijsdijk, geb. Ridderkerk 28-7-1837, overl. Rotterdam 14-6-1895, dr. van Arie Rijsdijk en Adriaantje Molendijk.
Uit dit huwelijk:
1. Jan, geb. Hendrik Ido Ambacht 25-1-1859, overl. Ridderkerk 22-4-1860.
 2. Jan, geb. Ridderkerk 28-10-1860, volgt IX ac.
 3. Adriana, geb. Ridderkerk 3-10-1862, tr. Delfshaven 7-5-1885 Mattheus van Wallene, geb. Rotterdam 20-2-1864, zn. van Johannes Christiaan van Wallene en Lena van Weezel.
 4. Trijntje, geb. Ridderkerk 18-10-1864, overl. Ridderkerk 10-7-1866.
 5. Trijntje, geb. Ridderkerk 18-9-1866, overl. Rotterdam 10-3-1949, tr. Rotterdam 8-3-1893 Johannes Antonie Musch, geb. Rotterdam 28-6-1873, overl. Rotterdam 11-6-1943, zn. van Johannes Antonie Musch en Hendrina Augustina Geertruijda Huijgen.
 6. Johanna, geb. Rotterdam 27-10-1868, overl. Rotterdam 16-3-1910, tr. Rotterdam 9-8-1893 Jacob Vooijs, geb. Rotterdam 20-2-1871, bierbrouwer, zn. van Hendrik Vooijs en Johanna Maria van Zon.
 7. Arie, geb. Delfshaven 17-3-1871, overl. Delfshaven 18-5-1878.
- IX ac Jan Sparreboom, geb. Ridderkerk 28-10-1860, arbeider, overl. Rotterdam 2-8-1887, tr. Rotterdam 5-7-1882 Antonia de Haas, geb. Rotterdam 19-10-1858, dr. van Arie de Haas en Hendrina Smeelt.
Uit dit huwelijk:
1. Pieter, geb. Delfshaven 17-1-1884, volgt X be.
 2. Arie, geb. Delfshaven 4-12-1885, overl. Rotterdam 23-2-1886.
 3. Hendrina, geb. Rotterdam 8-5-1887, overl. Rotterdam 3-3-1968, tr. Rotterdam 16-5-1906 Cornelis Johannes Spierenburg, geb. Rotterdam 14-8-1885, overl. Rotterdam 31-12-1964, zn. van Cornelis Johannes Spierenburg en Johanna Weijgand.
- X be Pieter Sparreboom, geb. Delfshaven 17-1-1884, werkmán-wasknecht, overl. 's-Gravenhage 26-2-1923, tr. Rotterdam 7-4-1909 Margrietha Budzelaar, geb. Amersfoort 5-5-1878, dr. van Hendrik Budzelaar en Machildus Matter.
Uit dit huwelijk:
1. Antonia Machildus, geb. Rotterdam 12-4-1909, overl. 's-Gravenhage 10-7-1991, tr. 's-Gravenhage 5-5-1943 Adrianus Leonardus Overgaag, geb. 's-Gravenhage 2-7-1912, overl. Bussum 28-5-1978.
 2. Jan, geb. Rotterdam 25-7-1910, volgt XI bi.
 3. Machildus, geb. Rotterdam 3-9-1911, volgt XI bj.
 4. Hendrika, geb. Rotterdam 17-2-1916, volgt XI bk.

OVER BEWUSTWORDING GESPROKEN

voor ieder die geboren is vóór 1940.

Wij zijn de overlevers!

Kijk eens naar de veranderingen die wij hebben meegemaakt.

Wij werden geboren

vóór: televisie, penicilline, polioprikken, diepvriesvoedsel, kopieerapparaten, plastic, contact lenzen, en de pil.

vóór: radar, credit cards, atoomsplitsing, laserstralen, ballpoints, panty's, afwasmachines, droogmachines, elektrische dekens, airconditioning, en voor dat de mens op de maan liep.

Wij trouwden eerst en woonden dan samen. Wat ouderwets!

Wij werden geboren

vóór: er huismannen waren, computerspelletjes, computerhuwelijken en tweelingbanen.

vóór: kinderdagverblijven, groepstherapie en verpleeghuizen.

In onze jeugd waren kevers insekten en geen Volkswagens en een ontsteking had nog niets te maken met electronica.

Wij hadden nooit gehoord van TL, TV, CD, FM-radio, CCN, Video, Tapedecks, magnetrons, elektrische schrijfmachines, faxen, kunstharten, kunstnieren, tekstverwerkers, printers, draadloze telefoons, biogarde, emulgators, booreilanden en jongens met oorringen, hippies, yuppies, dinks, BOM-vrouwen.

Wij waren er vóór de A27, E9, B747, de TGV en de oecumene.

vóór: de AOW, WAO, WW of VUT.

Toen betekende **Made in Japan**: rommel. Wij hadden nooit gehoord van pizza's, Mac Donalds en instant koffie.

In onze tijd betekende HEMA Hollands Eenheidsprijzen Magazijn en een zakhorloge kostte daar f 1,=.

IJsco's kostten 3,5 of 10 cent. Een brief kon je voor 7½ cent versturen. Een nieuwe auto kostte f 2.000,=, maar bijna niemand kon dat betalen. Benzine kostte 10 cent per liter.

In die tijd was roken van een sigaret chique en interessant. Pot was om in te koken. Aids was het Engelse woord voor helpers. Een relatie had met zaken doen te maken en niet met een bed. LAT- en LAST-relaties kenden wij niet. Wij wisten niet wat eten uit de muur was. Gras betekende gras. De kleur rosse had met baby's te maken en homo betekende mens.

Wij waren er niet voordat het onderscheid tussen de seksen werd ontdekt, maar wel voor het kunnen veranderen van sekse. Wij moesten het doen met wat wij hadden of waren.

Wij zijn de laatste generatie die nog dacht dat je een man moest hebben om een baby te krijgen. Geen wonder dat wij soms zo in de war zijn en dat er een generatiekloof is. Maar wij hebben het overleefd. En dat is een reden om te vieren!